

Ziemsvētku sarīkojums Latviešu centrā Minsterē

LAILA MOREINA, *Erasmus* praktikante LCM

2013. gada 14. decembris bija īpaša diena, jo Latviešu centrā Minsterē notika Ziemsvētku svinības. Bija sanākuši apmēram 100 svinētāji, visvairāk bija bērnu.

Sarīkojumu atklāja ar tradicionālo eglītes sveciņu iedegšanu, un iesākumā nodziedāja dziesmu „Katru gad’ no jauna”. Svinības atklāja Valda Dundare ar dēlu Pēteri. Ciemos bija ieradušās četras rūķu meitenes no Latvijas, no Alūksnes. Viņas rosināja bērnus un pieaugušos ielūkoties un iejusties noslēpumos, ko rūķi dara, Ziemsvētkus gaidot. Bērniem bija lieli prieki, jo viņi uzveduma laikā tika aktīvi iesaistīti spēlēs un rotaļās.

Ziemsvētku vecītis šogad iera-

dās pavisam neierastā veidā, at-
jājot pie bērniem ar istu ēzeli.
Tad tika skaitīti pantiņi, un katrs

mazais rūķēns no Ziemsvētku
vecīša saņēma savu ilgi gaidīto
pārsteiguma tūtu. Tūta bija sal-

dumi no Latvijas, piemēram,
konfektes „Gotiņa” un „Kāru-
ma” sierīni, kas Vācijā nemaz tik
bieži nav dabūjami.

Uzvedumam sekoja „groziņu”
vakars, - čaklie vecāki bija sa-
nesuši dažnedažādas delikates-
ses, turklāt lielākā daļa bija pašu
gatavotas. Paldies viņiem, ka
galds bija liels un bagātīgs. Lat-
viešu centrs Minsterē piedāvāja
latviešu tradicionālo Ziemsvētku
ēdienu – pelēkos zirņus ar
speķi, kā arī karstvinu ar apel-
sīniem.

Māju sajūtu palīdzēja radīt arī
Ziemsvētku tirdziņā nopērka-
mās preces no Latvijas. Šogad
varēja nopirkt tādus tautā ie-
cienītus produktus kā pelēkos
zirņus, sautētus kāpostus, rudzu

maizi, Rīgas Melno balzamu,
„Selgas” cepumus, „Laimas” pi-
parkūkas, „Skrīveru” saldumus
un daudz ko citu. Tirdziņā va-
rēja nopirkt arī pašaditas vilnas
zeķes, šalles, cepures un citus paš-
darinātus latviskus izstrādāju-
mus.

Īpašu paldies sakām Ingai Pē-
tersonei un Zuzei Krēsliņai-Silai
par sarīkojuma plānošanu, orga-
nizēšanu, telpu iekārtošanu un
Ziemsvētku noskaņas radīšanu,
Valdai Dundarei par dzīvīgo ie-
saistīšanos sarīkojuma tapšanā
un norisē, kā arī Latviešu kopī-
bai Vācijā par atbalstu!

Latviešu centrs Minsterē cer,
ka visi ir nosvinējuši mīļuma,
sirds siltuma un ģimeniskuma
pilnus Ziemsvētkus!

LAILA MOREINA

Jolantas Basovas izstādes „Atpakaļ telpā” atklāšana

13. decembra vakarā Latviešu
centra Minsterē atpūtas telpā tika
atklāta Jolantas Basovas pirmā
personalizstāde „Atpakaļ telpā”.
Izstādes centrālā doma ir spēle ar
idejām un materiāliem, rezultātā
iegūstot jaunas nozīmes telpas
traktējumā. Izstādē atainota saik-
ne starp cilvēku un telpu, kuŗā
viņš dzīvo vai bieži uzturas.

J. Basova portretus ir zīmējusi
ar lielu rūpību un īpašu uzma-
nību pievērsusi detaļām. Portreti
ir melnbalti, un tēlus aptveŗ tads
kā mākonis. Darbus vēl intere-
santākus padara tas, ka cilvēku
apriņes un vaibsti no šī „māko-
ņā” iznirst dzīvi un izteiksmīgi,
uzrunājot skatītāju nepastarpī-
nāti un dziļi. Viens no izstādīta-
jiem objektiem ir arī Jolantas
pašrocīgi izšūtais mutautiņš un
ar sarkanu lentīti apsietā matu
šķipsna, kas ir kā romantiska at-
sauce uz agrāko gadsimtu mūži-
gas mīlestības apliecinājumiem.

Vakara gaitā tika apspriests,
kādas ir atšķirības starp mākslas
studijām Latvijas Mākslas aka-
dēmijā un Minsteres Mākslas
akadēmijā Vācijā. Diskusijā at-
klājās, ka Latvijā lielāka vēriba
tiek veltīta mākslas darba vizuā-
lajam veikumam, izmantotās
technikas precizitātei un amata
meistarībai, turpretī Vācijā uz-
svars tiek likts uz konceptu, tā
detalizētu apspriešanu un pa-
kāpenisku izpildījumu. Latvijā
par ļoti būtisku tiek uzskatīts
mākslas emocionālais aspekts,
bet Vācijā – drīzāk ideja, kas ir
darbam pamatā. Māksliniece pa-
ti atzīst, ka vienlīdz svarīgi ir abi.

Jolanta Basova ir Latvijas
Mākslas akadēmijas Vizualās
mākslas nodaļas Glezniecības
apakšprogrammas 4. kursa stu-
dente. Pašlaik viņa studē Minste-
res Mākslas akadēmijā *Erasmus*
apmaiņas sēmesŗā ietvaros un
pilnveido savas gleznošanas tech-

Jolanta Basova

nikas un prasmes profesores Jū-
lijas Šmitas ateljē.

2011. gadā jaunajai gleznotājai
tika piešķirta Borisa Bērziņa sti-
pendija zīmēšanā. Šo stipendiju
katru gadu piešķir labākajiem un
perspektīvākajiem studentiem.

J. Basova ir piedalījusies šādās
grupu izstādēs:

2012. gadā izstādē „Zīmētājs”
galerijā „Daugava”, SEB bankas
stipendijas izstādē Latvijas Māks-
las akadēmijā, izstādē „Brīdinā-
jums” galerijā „L”. 2011. gadā
mākslinieces darbi izstādīti SEB
bankas stipendijas izstādē, kā
arī izstādē „14.saraksts” galerijā
„L”. 2010. gadā darbi bija ap-
skatāmi mākslas balvas „Bredero-
von Sengbusch Art Award” izstā-
dē Latvijas Mākslas akadēmijā.

Pirms mākslas studiju uzsāk-
šanas Jolanta Basova ir ieguvusi
bakalaura gradu Latvijas Kultū-
ras akadēmijas Kultūras menedž-
menta un teorijas programmā.

AGATE VUCINA

Top Pasaules latviešu mākslas centrs Cēsīs

Jau novembrī nodibinājuma
„Pasaules latviešu mākslas centrs”
vārdā tā valdes loceklis Dainis
Mjartāns parakstīja priekšlīgumu
ar Cēsu pilsētas kultūras un tūris-
ma centru par īpašuma Lielajā
skolas ielā 6 iznomāšanu ārzemju
latviešu mākslas centra vajadzī-
bām. Šovasar Latvijā uzturējās
projekta iniciātores Lelde Kalmīte
un Guna Mundheima. Viņas tikās
ar Cēsu pašvaldības pārstāvjiem,
kas viešņām no ASV apliecināja

pilsētas vēlmi, lai *Trimdā tapuši*
māksla būtu skatāma tieši Cēsīs.

Pie darba ķērušies arī projekta
iedzīvinātāji: nekustamo īpašu-
mu apsaimniekošanas speciālists,
ASV dzimušais Ēriks Lismanis un
pazīstamais interjera dizaineris
Norvels Hermanovskis, kas pro-
jektus Ņujorkā un Honkongā no-
mainījis pret Šokolādes mūzeja
izveidošanu Rīgā un aktīvi iesaīs-
tījies arī Pasaules latviešu māks-
las centra izveidē Cēsīs. Ripas ģi-

Šajā namā Cēsīs vasarā plānots atklāt *Trimdas latviešu mākslas centru*

menes vārdā nosauktās galerijas
telpas izveidei nepieciešami aptu-
veni 100 000 ASV dolaru, lielākā
daļa šīs summas ir saziēdota, ot-
ras telpas iekārtošanai mūzeja va-
jadzībām nepieciešams tautiešu
atbalsts.

Projekta atbalstītāji var vērsties
pie Dr.art. Leldes Kalmītes Čikāgā,
www.latviandiasporaart.org/, sa-
vukārt Latvijā pie Dainā Mjartāna,
laikraksta *Laiks* redakcijā. Būtu
patīkami, ja kopīgiem spēkiem
2014. gada vasarā Cēsīs varētu

atklāt Pasaules latviešu mākslas
centru, kur mājvieta būs vairā-
kiem tūkstošiem latviešu mākslas
darbu, kas tapuši ārpus Latvijas
laika posmā no 1945. gada līdz
mūsdienām.

Lelde Kalmīte norāda, ka māks-
las darbu klāsts ar katru mēnesi
kļūst lielāks, oktobrī Latviju sa-
sniedzis sūtījums ar Jāņa Zvirbu-
ļa, Ludolfa Liberta, Dagmāras
Igaies un Jāņa Kalmītes darbiem,
savukārt no Kanadas ceļā ir Ingrī-
das Bulmanes ziedotie trimdas
mākslinieku darbi.

D. Mjartāns savukārt piebilst,
ka kolekcijā trūkst Rietumeiropas
latviešu mākslinieku darbu,
un lūdz tautiešus Anglijā, Zviedrijā
un Vācijā padomāt par iespēju
ziedot Pasaules latviešu mākslas
centram Cēsīs, jo, kā saka Lelde
Kalmīte, ir pienācis pēdējais brī-
dis ārzemju latviešu mākslinieku
darbus iekļaut Latvijas vispārējā
kultūras apritē, tādējādi paglābjot
tos no varbūtējas iznīcības un do-
dot iespēju ar *Trimdas mākslu*
iepazīties tautiešiem Latvijā.

Velta Sniķere

Laima

*Laime balta un liela,
Zila, balta un spoža.
Mana sirds ir tik droša
Kā dūja, kas ēd no plaukstas.
Visas pazaru lapas
Rasā vizina sauli.*

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Uzrunāti Vaivars, Riekstiņš, Straujuma...

Demisionējušā Ministru prezidenta Valža Dombrovska partija *Vienotība* ministru prezidenta amatam uzrunājusi diplomātu Pēteri Vaivaru. Bijušais Latvijas vēstnieks Japānā, pašreizējais Ārlietu ministrijas valsts sekretāra vietnieks-administratīvais direktors Pēteris Vaivars apliecināja, ka ir uzrunāts, taču plašākus komentārus nesniedza, norādot, ka varēs to darīt pēc tikšanās ar *Vienotības* politiķiem.

Visu Latvijai/TB/LNNK demisionējušajam Ministru prezidentam Valdim Dombrovskim (*Vienotība*) likusi noprast, ka Vaivara kandidāturu vērtē drīzāk noraidoši. Pēc Nacionālās apvienības pārstāvju domām, Vaivars nav iespējami labākais premjera amata kandidāts, ievērojot viņa iepriekšējo politisko darbību, - 5. Saeimas vēlēšanās viņš startēja *Saskaņa Latvijai - atdzimšana tautsaimniecībai* sarakstā.

Saeimas priekšsēdes Solvitas Āboltiņas ieskatā ministru prezidenta amata kandidāts, ko varētu piedāvāt Valsts prezidents Andris Bērziņš, ja partijas līdz 7. janvārim nespēs vienoties šajā jautājumā, varētu būt Latvijas pastāvīgais pārstāvis NATO Māris Riekstiņš (*attēlā*).

"Man liekas, nevienam nav īpašu šaubu, kas ir šis kandidāts, kuŗu prezidents gatavojas nosaukt 7. janvārī," žurnālistiem sacīja S. Āboltiņa. Viņa piebilda – ja prezidents norādījis, ka šā cilvēka vārds jau izskanējis, tad nevajag "trīs reizes minēt". Tautjāta, vai tas varētu būt Riekstiņš, politiķe atbildēja: "Domāju, ka jā." Taču Āboltiņa uzsvēra, ka *Vienotība* neatsakās no savām tiesībām izvirzīt valdības vadītāja amata kandidātu.

Zemkopības ministre Laimdota Straujuma (*attēlā*) ir uzrunāta kā iespējamā ministru prezidenta amata kandidāte.

Straujuma atzina, ka šāda saruna bijusi, bet tas esot vienīgais, ko viņa pašlaik atklāšot, sīkāk nekommentējot, kas šādu piedāvājumu izteicis.

Lai arī prezidents Andris Bērziņš bija paudis cerību, ka minis-

tru prezidenta amata kandidātu būtu labi nosaukt pirms Ziemsvētkiem, tomēr tas nav noticis, jo Valsts prezidenta birojā nav informācijas, ka kāda no partijām būtu gatava nākt klajā ar savu kandidātu, kuŗam būtu nodrošināts Saeimas vairākuma atbalsts.

***

NA varētu atbalstīt Straujumas virzīšanu premjera amatam

Nacionālā apvienība varētu atbalstīt zemkopības ministres Laimdota Straujumas virzīšanu ministru prezidenta amatam, aģentūrai LETA atzinis nacionālās apvienības *Visu Latvijai/Tēvzemei un Brīvībai/LNNK* līdzpriekšsēdis Gaidis Bērziņš. Straujumas kandidātūra šim amatam partijā nav vērtēta, jo nav tikusi izvirzīta. Taču Nacionālajai apvienībai ar zemkopības ministri esot daudz kopīgu redzējumu par Straujumas vadīto nozari. Tas attiecoties gan uz zemes izmantošanu, gan zemes iegādes ierobežojumiem, gan valsts zemes fonda izveidi u.c. Gaidis Bērziņš uzsvēra, ka tas ir tikai viņa personiskais viedoklis, taču viņaprāt Saeimas *Visu Latvijai/Tēvzemei un Brīvībai/LNNK* frakcija viņa viedoklim par Straujumu piekristu.

***

Norvēģija dāvina automašīnas

Nacionālo bruņoto spēku vienības saņēmušas dāvanu no Norvēģijas - 134 *Scania* piecu un astoņu tonnu kravas automašīnas, astoņas *Scania* tehnikas evakuācijas mašīnas un 12 *Mercedes-Benz* sanitārās mašīnas. Norvēģijas bruņotajos spēkos šīs automašīnas bijušas ilgtermiņa glabāšanā (rezervē). Tās ražotas pag. gs. 90. gados un ir darba kārtībā.

***

Pildegovičs tiek ar Vācijas Ārlietu ministrijas pārstāvi Eiropas Savienības jautājumos

Rīgā bija ieradies Vācijas Ārlietu ministrijas jaunais valsts ministrs ES jautājumos Michaēls Rots (*attēlā pa kreisi*). Viesis tikās ar Latvijas Ārlietu ministrijas valsts sekretāru Andreju Pildegoviču.

Tikšanās laikā Rots uzsvēra, ka Latvijas pievienošanās eirozonai 2014. gada 1. janvārī ir nozīmīgs solis visai Eiropai. „Latvija ir veikusi grūtu ceļu, lai izklūtu no

krīzes, un tagad kopīgiem spēkiem visiem ir jāstrādā ar ekonomiskās izaugsmes jautājumiem un konkurētspējas veicināšanu Eiropā,” sacīja M. Rots. Amatpersonas pārrunāja jautājumus, kas saistīti ar Ekonomiskās monētārās savienības stiprināšanu un ekonomiskās pārvaldes nepieciešamajiem tālākajiem risinājumiem. Pildegovičs puda gandarījumu par ES Padomē panākto vienošanos par Vienoto norēgulējuma mehānismu, kas iezīmē nozīmīgu posmu Banku Savienības stiprināšanā.

„Latviju drīzumā sagaida nozīmīgs izaicinājums – 2015. gada Latvija pirmo reizi veiks ES Padomes prezidentūras pienākumus,” atzina valsts ministrs M. Rots un solīja visciešāko Vācijas atbalstu un palīdzību, ja tāda būs nepieciešama. Pildegovičs apliecināja, ka Latvija vēlas sniegt savu ieguldījumu ES kaimiņattiecību nākotnes politikā, lai sekmētu atbalstu Austrumu partnerības valstu politikajai un ekonomiskajai attīstībai. Tika pārrunāta arī turpmākā sadarbība ES attiecību attīstīšanā ar Austrumu partnerības valstīm un attiecības ar Krieviju. M. Rots apliecināja visdziļāko līdzjutību saistībā ar neseno traģēdiju lielveikalā *Maxima*, kuŗā dzīvību zaudēja 54 cilvēki.

***

Pārrunā sadarbību ēģiptoloģijā

Latvijas vēstniece Ēģiptē Iveta Šulca tikās ar Ēģiptes antiko lietu ministru Muhamedu Ibrahimu Ali Sajedu. Vēstniece informēja ministru, ka Rīgā 2014. gadā kļūs par Eiropas kultūras galvaspilsētu. Ar ministru tika pārrunāta iespējamā Ēģiptes valdības un Ēģiptes muzeja līdzdalība Rīgas kultūras programmā un izstādē, kas būs veltīta dzintara tematikai 2014. gada beigās. Zināms, ka Baltijas dzintars vismaz pirms trim gadu tūkstošiem vests uz seno Ēģipti un izmantots faraonu rotaslietās.

Amatpersonas pārrunāja divas francūža Bruno Delanda (*Bruno Deslandes*) vadītās Latvijas zinātniskās ekspedīcijas Ēģiptes piramīdu izpētē 2002. un 2004. gadā. Latvijas zinātnieki veica ģeofizisko izpēti un izmantoja unikālu trīsdimensiju skenēšanas metodi seno objektu struktūras un arheotonskas analīzei un dokumentēšanai. Ar šo metodi var iegūt augstas precizitātes signālus apmēram 50 metru dziļumā. Vēstniece uzsvēra, ka šī unikālā metode paver jaunu skatījumu uz šo senās Ēģiptes objektu pētīšanu, un informēja, ka Latvija vēlētos īstenot jaunu ekspedīciju 2014. gadā. Latvijas speciālisti vēlas strādāt kopā ar Ēģiptes ekspertiem un dalīties

savā pieredzē. Ministrs apsveica iniciatīvas, kuŗas piedāvā jaunas zināšanas un pieredzi Ēģiptes ēģiptologu darbā, un lūdza sniegt tālāk Latvijas puses piedāvājumu, piebilstot, ka senās Ēģiptes bagātību pētniecība slēpj daudz mīklu un turpināsies vēl ilgi.

***

Latvija atbalsta Albāniju

Ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs Eiropas Savienības (ES) Vispārējo lietu padomes sanāksmē Briselē apliecināja, ka Latvija atbalsta ES kandidātvalsts statusa piešķiršanu Albānijai. Lēmums jāpieņem līdz nākamā gada martam. Turklāt Rinkēvičs norādīja, ka jaunu kritēriju izvirzīšana Albānijai nav pieņemama.

Rinkēvičs puda arī atbalstu priekšlikumam par sarunu ietvaru, sākot ES iestāšanās sarunas ar Serbiju. Rinkēvičs pozitīvi novērtēja kompromisa risinājumu, kas noteiktu turpmāko procesu attiecību normalizācijā ar Kosovu un nekavētu virzību sarunām ar Serbiju.

***

Eiobarometrs: Latvijā eiro atbalsta vairāk nekā 50%

Eiobarometra 2013. gada rudens aptauja ir jaunākais sabiedriskās domas apsekojums, ko divreiz gadā rīko Eiropas Komisija. Aptauja notika no 2013. gada 2. līdz 17. novembrim, veicot intervijas klātienē. Kopumā tika aptaujāti 32 409 cilvēki no visām 28 ES dalībvalstīm un piecām kandidātvalstīm (bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikas, Turcijas, Islandes, Melnkalnes un Serbijas).

Pēc jaunākajiem Eiobarometra aptaujas rezultātiem, vairāk nekā puse jeb 53% Latvijas iedzīvotāju atbalsta eiro, turklāt par procentpunktu pārsniedzot vidējo atbalsta līmeni Eiropas Savienībā, kas ir 52%.

Atbalsts eiro kā vienotai Eiropas ekonomiskās un monētārās savienības valūtai ir audzis par 10% kopš vasaras, kad tika publicēti 2013. gada pavasara apsekojuma dati, kas atspoguļoja 43% atbalstu. Savukārt pārējā Eiropas Savienībā gandrīz nemainīgs ir palicis atbalsts ekonomikas un monētārajai savienībai ar vienoto valūtu eiro, - tās piekritēju ir vairāk nekā puse Eiropas iedzīvotāju (52%, +1 procentpunkts salīdzinājumā ar 2013. gada pavasari). 21 dalībvalstī absolūtais respondentu vairākums atbalsta eiro. Šis rādītājs visaugstākais ir Luksemburgā (79%), Slovēnijā (78%), Slovēnijā (78%), Igaunijā (76%) un Somijā (75%).

***

Latvian Voices uzstājas Hāgā

Hāgā, Mūsu Glābēja baznīcā, notika labdarības koncerts, kuŗā uzstājas *a cappella* vokālā grupa no Latvijas - *Latvian Voices*. Sarīkojumu organizēja Hāgas Rotari klubs *Metropolitan* ar Latvijas

vēstniecības Nīderlandē atbalstu. Uzrunā pirms koncerta vēstnieks Māris Klišāns pateicās klātesošajiem par klātieni un atbalstu un aicināja Adventa laikā dalīties ar tiem, kuŗiem klājas daudz grūtāk. Koncertā savāktie ziedojumi tika nodoti Valsts sociālās aprūpes centra „Kurzeme” filiālei „Veģi”, kur uzturas pacienti ar smagiem fiziskās un garīgās attīstības traucējumiem. Vēstniekam M. Klišanam ir izveidojusies laba sadarbība ar Hāgas Rotari klubu. Labdarības sarīkojumā saziedotos līdzekļus virzīt „Veģiem” būs iespējams ar kluba valdes locekļa Oļega Timmas palīdzību.

Koncerta izskaņā dziedātājam pievienojās Nīderlandes latviešu koris „Ziemeļjūra”. Sarīkojumu apmeklēja diplomātiskā korpusa pārstāvji, Rotari kluba biedri, latviešu un kaimiņvalstu diasporu un starptautisko organizāciju Nīderlandē pārstāvji. Apmeklētājiem siltā un draudzīgā pirmssvētku noskaņā bija iespēja iepazīties un aprunāties ar dziedātājam un saņemt viņu autografus. Grupā *Latvian Voices* dzied septiņas profesionālas dziedātājas no Latvijas, kuŗu repertuārā ietvertas pašu aranžētas un komponētas dziesmas - gan latviešu tautasdziesmas, gan renesanses un baroka pērles, gan populāras estrādes dziesmas. *Latvian Voices* ir 2014. gada Eiropas kultūras galvaspilsētas Rīgas un 2014. gada Pasaulē koru olimpiādas mūzikālais simbols. Rotari klubs *Metropolitan* ir viens no trim angļiski runājošiem klubiem Nīderlandē, un tajā ir 26 tautību biedri, tostarp latvieši. Gandrīz ik gadu klubus organizē vai atbalsta kādu labdarības sarīkojumu un ziedojumus nodod savu biedru pārstāvēto valstu organizācijām.

***

2014. gadā notiks Rīgas Starptautiskais kino festivāls

Rīgas Starptautiskā kino festivāla iecere ir apvienot pašreizējos festivālus ar vienu zīmolu un radīt nopietnu kino notikumu skatītājiem ar kvalitatīvu programmu plašai auditorijai. Festivāls norisināsies no 2. līdz 11. decembrim. Projekts tapis, sadarbojoties Latvijas Kinoproducentu asociācijai ar Kinematografistu savienību un festivālu „Lielais Kristaps”, festivālu „2 Annas”, festivālu „Baltijas Pērle”, Nacionālo kino centru un Rīgas Kino muzeju. Šī ir unikāla iespēja brīdī, kad Rīga būs uzmanības centrā, pievērst uzmanību arī Latvijas filmām un atgādināt, ka kinomāksla ir ārkārtīgi nozīmīgs, kultūrvidi un sabiedrisko domu veidotājs un atspoguļotājs plašsaziņas līdzeklis, kas stāsta par sabiedrības vērtībām un aktuālītātēm gan vēsturiskā, gan mūsdienīgā skatījumā.

(*Turpinājums 4. lpp.*)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp)

Rīgas Starptautiskā kino festivāla programmā plānots iekļaut Eiropas Kinoakadēmijas balvām nominētos darbus, Latvijas kinematografistu jaunāko veikumu, izcilu kino personību radošā darba retrospektīvas, īsfilmu, arhīvu un dokumentālo filmu skates.

***

Filma „Mammu, es tevi milu” gūst panākumus Indijā

Spēlfilma „Mammu, es tevi milu” joprojām apceļo starptautiski nozīmīgus kino festivālus un šā gada laikā ir ieguvusi jau astoņas kino balvas Eiropā (Vācija, Šveice, Dānija, Čehija, Baltkrievija), ASV (Losandželosa), Tuvajos Austrumos (Izraēla) un Āzijā (Indija). Filmas producente Alise Ģelze par filmas panākumiem saka: „Šis rudens Jāņa Norda spēlfilmā „Mammu, es tevi milu” ir bijis īpaši nozīmīgs, jo filma ieguvusi vairākas starptautiski nozīmīgas balvas – Dānijas rakstnieku ģildes balvu par labāko scenāriju Kopenhāgenas starptautiskajā bērnu un jauniešu kino festivālā *Buster*, balvu *Sudraba pils* Šveices kino festivālā *Castellinaria*, kā arī diplomu par labāko scenāriju Minskas kino festivālā Baltkrievijā.

Kadrs no filmas

Indijā Haiderabadas starptautiskajā bērnu kino festivālā *Zelta zilonis* žūrija filmā piešķīra atzinības diplomu. Pēc filmas izrādīšanas kino festivālos Haiberabadā un Džaiapurā filmas izrādīšanas tiesības ir iegādājies viens no lielākajiem bērnu kino izplatītājiem Indijā *Children's Film Society India*.

***

Latvijas Nacionālais balets Atēnās rāda „Riekstkodi”

“Latvieši atveduši Grieķijā pasaku,” – tā par Latvijas Nacionālā baleta viesizrādēm Atēnās saka atzinīgie grieķu skatītāji. No 25. decembra līdz 5. janvārim *Badminton* teātra telpās mūsu mākslinieki izrādīs kopumā 17 Pēterā Čaikovska baleta „Riekstkodi” izrādes. *Badminton* teātra producenti Hristos Ciljannis intervijā *Latvijas Radio* atzina, ka ar nepacietību gaidījis choreografa Aivara Leimaņa un latviešu dejtāju ierašanās Atēnās. Un teiktajam min vairākus iemeslus.

“Riekstkodi” ir izrāde visai ģimenei, jo pat mums, pieaugušajiem, patik pasakas, patik iztēlo-

ties, iziet ārpus realitātes robežas, sevišķi šajās smagajās dienās. Brīnišķīga Čaikovska mūzika – to uzskata par viņa labāko mūziku. Burvīga Mariusa Petipā choreografija, ko pilnveidojis izcilais Meistars Aivars Leimanis. Pirms daudziem gadiem Leimanis ir uzstājies Atēnās, dejojot ar pasauleslavenām zvaigznēm no Lielā teātra un Marijas teātra. Mēs lepojamies, ka esam pazīstami ar Aivaru Leimani un mums ir lemts gods tagad sadarboties ar viņu,” saka Hristos Ciljannis.

***

Cicerona balva - Karlam Biltam

Latvijas Zinātņu akadēmijā tika pasniegta sabiedrības cieņas balva “Cicerons”. Starptautiskās politikas kategorijā balva par Zviedrijas un Latvijas sadarbības sekmēšanu šogad piešķirta Zviedrijas ārlietu ministram Karlam Biltam.

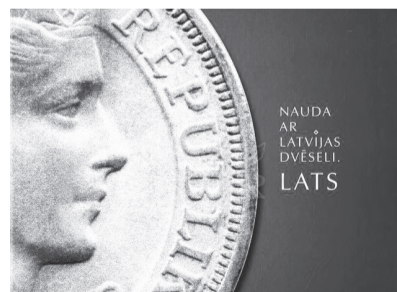
Karlis Bilts

Sandra Kalniete apbalvota par spilgtu radošo garu Latvijas Tautas frontes un Eiropas Parlamenta darbā. Laureātu vidū ir arī Nacionālās bibliotēkas direktors Andris Vilks, Jelgavas pilsētas galva Andris Rāviņš, LU asociētais profesors Ābrams Kleckins. Antibalva – Mērfija tituls tika veikalu tīklam *Maxima* par neadekvātu un maldinošu publisko komunikāciju.

***

Lats aiziet, eiro nāk. Bet - kāds ir lata dzīvesstāsts?

Īsi pirms gadu mijas, kas Latvijā uz visiem laikiem būs ierakstīta kā jaunas naudas ēras sākums, iznākusi grāmata „Nauda ar Latvijas dvēseli. Lats”. Grāmata veltīta Latvijas nacionālajai valūtai – latam un chronoloģiski vēsti par notikumiem, kas saistīti ar šo naudu gan starpkaŗu, gan padomju, gan mūsdienu Latvijas laikā.

Grāmatā „Nauda ar Latvijas dvēseli. Lats” izstāstīta gan visa lata vēsture, gan atrodamas intervijas ar mūsdienu latu ieviesējiem – bijušo Latvijas Bankas prezidentu Einaru Repši un ekspremjeru Ivaru Godmani.

„Nauda ar Latvijas dvēseli. Lats” veidota kā fotografiju un stāstu albums par un ap latiem, kas bijuši apgrozībā kā reāls maksāšanas līdzeklis. Grāmata bagātīgi ilustrēta ar vēsturiskām un mūsdienu fotogrāfijām, seniem avīžu izvilkumiem, dokumentiem. Tajā apskatāms arī katalogs ar naudaszīmēm, kas mūsu valsti par maksāšanas līdzekli kalpojušas teju

40 gadus. Grāmatā ir vēsturiski stāsti un intervijas, kas saistītas ar notikumiem ap Latvijas latu, un daudz interesantu faktu, kas apvij nacionālo valūtu.

***

Veicinās vienotu 20. gadsimta vēstures izpratni Latvijas skolās

1991.gada barikāžu dalībnieku biedrība sadarbībā ar Latvijas okupācijas mūzeju ir uzsākusi projekta “Vienotas 20.gadsimta vēstures izpratnes veicināšana” īstenošanu. Projekta mērķis ir veicināt Latvijas divkopienu sabiedrības integrāciju un vienotu 20. gadsimta vēstures notikumu izpratnes bazi. Projekta mērķa grupa ir bērni un jaunieši (10.-12.klašu skolēni) gan latviešu, gan mazākumtautību skolās visā Latvijā, grupā notiks darbs arī ar vēstures skolotājiem. Lielākā daļa projekta aktivitāšu tiks īstenotas Rīgā, bet dažas aktivitātes notiks arī Latvijas reģionos, mēģinot aptvert pēc iespējas plašāku Latvijas teritoriju. Biedrība projektu īsteno līdz nākamā gada 31.oktobrim.

***

2013. gadā sekmīgi sākusies Reemigrācijas atbalsta plāna izpilde

Pēc Ekonomikas ministrijas sniegtās informācijas, 16. decembrī Ekonomikas ministrijā notikusi Reemigrācijas atbalsta pasākumu plāna 2013. - 2016. gadam izstrādē un īstenošanā iesaistīto institūciju darba grupas tikšanās, lai pārrunātu 2013. gadā īstētos pasākumus, kā arī noteiktu galvenos veicamos darbus nāmajam gadam. Reemigrācijas atbalsta pasākumu plāns, kuŗa mērķis ir sniegt koordinētu atbalstu tiem tautiešiem, kuŗi pieņēmuši lēmumu atgriezties Latvijā, tika apstiprināts 2013. gada 30. jūlijā. 2013.gadā pasākumi īstēnoti budžeta ietvaros bet lielai daļai pasākumu nepieciešams arī papildu finansējums. Darba grupa atzīnīgi novērtēja līdz šim paveikto. Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) izveidoto CV un vakanču portālu, kuŗā veikti būtiski uzlabojumi un šobrīd tiek izvietotas ne tikai uzņēmumu pieteiktās vakances, bet arī visas valsts pārvaldē pieejamās vakances.

***

No amata atbrīvo KNAB priekšnieka vietnieci Jutu Striķi

Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (KNAB) priekšnieks Jaroslavs Streļčenoks no amata atbrīvojis KNAB priekšnieka vietnieci Jutu Striķi. Pēc Striķes darbības un tās rezultātu atkārtotas novērtēšanas konstatēts, ka viņa nav novērsusi norādītās nepilnības savā darbībā, notikuši ilglaicīgi un sistematiski pārkāpumi, nav izpildīti KNAB priekšnieka rīkojumi (uzdevumi), tādējādi zaudējot darba devēja uzticību. Līdz ar to pieņemts lēmums Jutu Striķi par neatbilstību ieņemtā amatam atbrīvot no darba.

***

National Geographic fotografē Latvijā

Par *National Geographic* dienas foto 10. decembrī izvēlēta Latvija

uzņemta fotografija, vēstīts izdevuma mājaslapā.

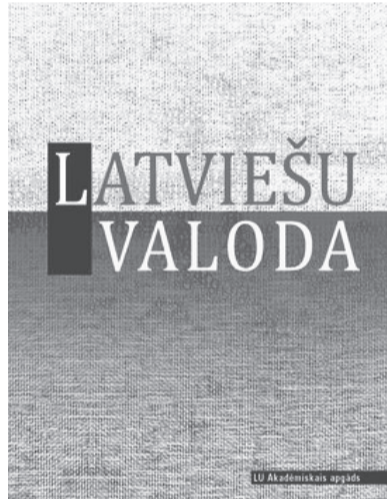

Lielvārdē tapusi ziemas ainava, kuŗas autors ir Michails Igants, iesniegta arī *National Geographic* ikgadējam foto konkursam.

***

Grāmatas „Latviešu valoda” atvēršanas svētki

LU Akadēmiskajā apgādā klajā nākusi grāmata „Latviešu valoda”. Izdevuma atbildīgais redaktors, LU Humānāro zinātņu fakultātes profesors un Valsts valodas komisijas priekšsēdis Dr. habil. philol. Andrejs Veisbēgs grāmatas tapšanā iesaistījis visplašāk atzītos valodas nozaŗu speciālistus – akadēmiķus, profesorus un citus ievērojamus latviešu valodas pētniekus. Grāmatas „Latviešu valoda” prezentācija notika Melngalvju namā.

Šajā enciklopēdiski populārā grāmatā (480 lpp.) latviešu valoda skatīta gan kopumā, gan atšķirībā, parādot, kā veidojusies latviešu rakstu valoda, kas ir raksturīgs tās gramatikai, leksikai, frazeoloģijai, dažādiem teritoriāliem paveidiem, ar ko atšķiras bērnu un jauniešu valoda, preses, reklāmas un tulkojumu valoda. Grāmatā sniegta informācija par vārdnīcām un terminoloģijas attīstības vēsturi. Vēstīts, kas un kāpēc valodā mainās, kāda ir bijusi valodas politika valstī un kādai tai vajadzētu būt. Grāmata paredzēta plašam lasītāju lokam – visiem, kam rūp latviešu valoda un tās nākotne.

***

Rīgā koncertē Džuzepes Verdi teātra kamerorķestris

Rīgas Kongresu namā ar svētku koncertu uzstājās Džuzepes Verdi teātra kamerorķestris diriģenta Fabricio Ficiura vadībā. Kamerorķestris vieskoncertam ir sagatavojis īpašu programmu ar nosaukumu „Baroka Ziemsvētki”.

Fabricio Ficiura

Orķestra diriģents par šo programmu stāsta, ka tajā skan dažādu laikmetu mūzika, bet visus skaņdarbus apvieno Ziemsvētku noskaņojums – prieks par mīlestību un ticību brīnumiem, kuŗā kamerorķestris dalās ar skatītājiem.

***

Latvijā pirmoreiz skan Bacha *Si minora* mesas agrīnā versija

Sv. Marijas Magdalēnas baznīcā pirmoreiz Latvijā skan Johana Sebastiana Bacha *Si minora* mesas agrīnā versija. Mesu 22. decembrī plkst.20 Rīgas Sv. Marijas Magdalēnas baznīcā atskaņoja baroka koris *Collegium Choro Musici Riga* un baroka orķestris *Collegium Musicum Riga* diriģenta Maŗa Kupča vadībā, kontrtenors Sergejs Jēgers, kā arī viesi – pušaminstrumentālisti no Igaunijas

Bacha *Si minora* mesa ir viens no visu laiku vispopulārākajiem baroka laika skaņdarbiem, autors tai devis nosaukumu *missa brevis*. Koncertā tika atskaņota šā darba pirmā versija, kuŗai šogad aprit 280 gadu, bet pie mums līdz šim šādā veidā tā, visticamāk, vēl nav atskaņota. Šī versija sacerēta 1733. gadā, kad tā arī pirmoreiz atskaņota Drēzdenē, Saksijas galmā, jaunajam grāfam Frīdriham Augustam II. Bachs ar šo skaņdarbu cerēja iegūt kapellmeistara darbu Saksijas galmā, un viņa cerības trīs gadus vēlāk piepildījās. Pēc tam mesa ar mērķu nesaistītu iemeslu pēc neveiksmīgi papildināta līdz pilnai katoliskajai mesai, taču tā, būdama pārāk apjomīga, palika neatskaņota 100 gadu. Visi mesas fragmenti atrodami Bacha iepriekš sarakstītos darbos. 19. gadsimtā, meklējot paralēles ar lielajām svinīgajām mesām, skaņdarbs ieguvis nosaukumu “Augstā mesa”, kā dažbrīd to sauc arī mūsdienās.

***

Ārlietu ministrijā vienojas par turpmāku diasporas politikas dokumenta izstrādi

18. decembrī Ārlietu ministrijas parlamentārā sekretāra Viktora Makarova vadībā notika darba grupas diasporas politikas jautājumu otrā sēde. Tajā darba grupa apsprieda pārresoru politikas dokumenta “Par sadarbību ar Latvijas diasporu” koncepcijas pamatmērķus un virzienus, uzklautos Latvijas institūciju un Latvijas diasporas organizāciju priekšlikumus. Koncepcijas pamatā būs četri rīcības virzieni: veicināt diasporas politisko un pilsonisko līdzdalību; saglabāt diasporas saikni ar Latviju un latvisko identitāti; stiprināt sadarbību ar tautiešiem ārzmēs ekonomikā, zinātnē, izglītībā un kultūrā; atbalstīt tos, kas vēlas atgriezties Latvijā.

Ziņas sakopojis P. Karlsons

LAIKU UN VIETU MIJĀS

FRANKS GORDONS

Vladimirs Putins nu jau 13 gadus ir faktiski vienpersoniskais Krievijas Federācijas varturis un noteicējs, un pamazām tur sāk veidoties, var teikt, putinisms - elektiska, neapšaubāmi imperiska ideoloģija ar autoritāru un konservatīvu piegaršu.

Vērts saukt atmiņā dažus raksturīgus 2013. gada nogales epizodus. Bijušā Vācijas ārlietu ministra Genšera pūliņi panākuši, ka Putins līdz ar *Pussy Riot* meiču amnestēšanu, apžēlojis miljardieri Michailu Hodorkovski pēc 10 lēģerī pavadītiem gadiem, kuŗus viņš dabūja nosēdēt - būsīm atklāti - par to, ka atšķirībā no Potanina, Abramoviča u.c. oligarhiem nebija dalījies ar Putinu savos kapitālos un uzdrošinājās prasīt istu, nevis "suverēnu" demokrātiju. Putina žests saistāms ar gaidāmo Olimpiādu Sočos un režīma tēla spodrināšanu, kas (tēls) cietis no Putina *slimīgās* kampaņas pret gejiem.

Diemžēl paša Hodorkovska gai-

šo tēlu apņēojis tas, ko viņš tagad videointervijā teicis progresīvā žurnāla *The Moscow Times/Novoje Vremja* redaktorei Jevgenijai Elbacai: "Es zināmā mērā esmu nacionālists(..). Ja man konkrēti jautās, vai iešu kaŗot, - jā, iešu. Par Ziemeļkaukazu. Tā ir mūsu zeme, mēs to iekaŗojām. Šobrīd pasaulē nav neiekaŗotu zemju." Skaties vien!

Putina Krievijā imperisms "rullē". Kremļa Kongresu pili Putins teica runu, pieminot Krievijas 1993. gada konstitūcijas 20. gadskārtu. Un tūlīt pēc tam populārais dziesminieks Oļegs Gazmanovs nāca klajā ar savu pirms 10 gadiem sacerēto dziesmu: "Esmu dzimis Padomju Savienībā, esmu darināts tur (*Made in USSR - E.G.*). Ukraina, Krima, (..) Pievolga un **Baltija arī** - tā ir mana zeme!" Vai tā nav imperiska nekaunība - ar Putina klušo piekrišanu? Gazmanovs vēlāk taisnojas: "Es taču esmu dzimis Baltijā - Kaļiņingradā." Vispār tā ir Kēnigsberga, no kuŗienes tika padzīti vācieši.

Putina imperiskā vizija - varenā Eirāzijas Savienība Krievijas vadībā - jau sākusi bālēt: Baltkrievijas un Kazachstānas prezidenti Lukašenko un Nazarbajevs Kremli notikušajā apspriedē pārmeta Putinam Eirāzijas projekta "pārmērīgo politizāciju" (uz tīri ekonomisko aspektu rēķina), un avīzē *Nezavisimaja Gazeta* tūdaļ parādījās virsraksts: "Minska un Astana baidās no Maskavas diktāta."

Ja nu runa ir par presi... Putins, Valsts domes atļauju neprasot, pavēlēja izveidot varenu propagandas aparātu, apvienojot TV kanāli *Russia Today*, raidstaciju *Golos Rossiji*, ziņu aģentūru *Novosti* un laikrakstu *Rossijskaja Gazeta* vienā valsts korporācijā *Rossija Segodnja*. Vēriens ir globāls, un Gebelsa *Reichsministerium für Volksaufklärung und Propaganda* ne tuvu netiek līdzī.

Un te vēl kāds īpatnējs putinisma raksturojums, ko sniedzis pazīstamais amerikāņu ultrakonservatīvais politiķis Patriks Bjuken-

ens, kas žurnālā *Human Events* vaicā: "Vai Putins nav viens no mums? Vai kultūras kaŗā par cilvēces nākotni viņš nav mūsējais? Putins savā vēstījumā Krievijas Federālai sapulcei taču vērsies pret morāles pagrimumu Rietumu pasaulē." Putins aizstāv tradicionālo laulību, viņš aizstāv tradicionālās vērtības, konstatē Bjukenens. Tāds tagad rādās Putins - rūdītais čekists!

***

Pēdējo nedēļu notikumi Ziemeļkorejā liek mums - ne jau bez drebuļiem - aplūkot citu, daudz drāmiskāku ideoloģiju, ko varētu nosaukt par **kimūnismu**, jo gan valdošās dinastijas dibinātājs Kim Il Sung, gan viņa dēls Kim Jong Il, gan mazdēls Kim Jong Uns, līdzīgi senās Romas imperatoriem, liek sevi godināt kā dievus.

Ziemeļkorejas staļinisma paveids, bagātināts ar dāsnu elkdievības devu, 2013. gada decembrī pasaulei - ar televīzijas palīdzību -

ļāvis šausmās vērot, kā Kim Jong Una tēvocis Jang Song Teks, kas bija Kim Jong Una mentors un otrs cilvēks valstī, valdošās Darba partijas vadības plēnumā, kur viņš sēdēja pirmajā rindā, tika apcietināts, diviem virsniekiem saņemot paveco vīru aiz elkoņiem, un nosaukts par nodevēju, nelieti, izdzimumu. Tas tika rādīts Ziemeļkorejas valsts TV raidījumā. Nākamajā pārraidē bija redzams, kā šo vīru sasietām rokām, nokārtu galvu ved uz tiesas sēdi. Tribunāls piesprieda viņam nāves sodu, kas tai pašā dienā tika izpildīts. Jang Song Tekas vārds un attēls tika dzēsts no visām grāmatām un filmām. Un kā bija Padomju Savienībā 1937.-1938. gada Lielā terora laikā? Ļeņina līdzgaitniekus, komisārus, ģenerāļus likvidēja, nosaucot viņus par trockistzinovjēvišu suņiem, nodevējiem, Šveices (!) vai Japānas spiegiem u.tml.

Staļinisma mūsdienu paveids - eksotiskais kimūnisms.

SALLIJA BENFELDE

Kā vienmēr, starp Ziemsvētkiem un Jauno gadu tiek vērtēts **aizejošais un prognozētais nākamais gads**. Latvijai aizejošais nav bijis rimts un mierīgs. Traģēdija Zolitūdē, kad, vairākkārt iebūrotot veikala *Maxima* jumtam, gāja bojā 54 cilvēki. Degošā Rīgas pils, bankrotējušais *Liepājas Metallurģis*, kas bez darba atstāja vairāk nekā tūkstoš cilvēku un jau krietni ir paplucinājies valsts maciņū. Ministru prezidenta Valža Dombrovskā demisija un Valsts prezidenta divainie danči ap jauna premjera kandidātūru liek vaicāt: vai prezidentam ir kāds neredzams padomdevējs, kas turklāt ļoti mil Krieviju, vai arī prezidents ir tikai vecā kaluma - padomju nomenklatūras laika cilvēks, kas domā pagājušā gadsimta katēgorijās? Lietuvas un Igaunijas prezidenti uz Soču Olimpiskajām spēlēm nebrauks un ne tikai viņi vien, bet Latvijas prezidents nekādi nespēj to saprast un, protams, brauks. Starp citu, par šo savu lēmumu prezidents jau ir izpelnījies publisku uzslavu krievu valodā raidītājā radio *Baltcom* no Krievijas vēstnieka Latvijā A. Vešņakova, - Andris Bērziņš esot ievērojams pasaules līmeņa politiķis, jo brauks uz Sočiem.

Gada pēdējās dienās jau minētajā radio ar savām atziņām, ka Eiropas Savienība un eiro ir važas Latvijai un ka mūsu dzimtene ir otrās šķiras valsts, klajā nācis arī bijušais politiķis Jānis Jurkāns. Un, protams, Rīga pamazām kļūst par *Saskaņas centra* un Nila Ušakova „privātmuižu” jeb valsti valstī.

Gada sliktu un nesaprotamu notikumu saraksts ir garš - pie tā varētu pieskaitīt arī maksātnešpējas administrātoru „lietu”, kas it labi parādīja tiesnešu un adminis-

trātoru izveidoto schēmu (viltīgi noorganizētu darījumu veidu), kas ļauj naudiņai plūst pašu kabatās, un Nacionālo apvienību, kuŗa noteikto nekādi „neredz”. Joprojām nav skaidrības par Latvijas aviosabiedrības *airBaltic* turpmāko likteni, jo savulaik valdošie politiķi (piemēram, Ainārs Šlesers) ļāva aviosabiedrības vadītājam sataisīt tādas schēmas, ar kuŗām valsts vēl šodien netiek galā. Tā ka, atceroties 2013. gadu, tā vien gribas sacīt, ka esam schēmatāju lielvalsts.

Pēdējo nedēļu notikumi gan liecina, ka politiķi joprojām nesnauž, tāpēc aizvērt 2013. gada „durvis” tik vienkārši neizdosies. Nupat kļuvis skaidrs, ka nākamajās Saeimas vēlēšanās **Vienotība veidos kopīgu sarakstu ar Reformu partiju**, - patiesībā tas bija gaidāms, un palika vienīgi jautājums, kad par to taps paziņots. Tas nav ne labi, ne slikti, tā gluži vienkārši ir, jo tie, kas spēš saprasties ar pašreizējo partijas vadītāju Solvitu Āboltiņu un viņas atbalstītāju pulciņū, var cerēt uz labām vietām vēlēšanu sarakstā un izdevīgiem amatiem, ja vēlēšanās veiksis.

Tāpat ir arī skaidrs, ka jauna **Zolitūdes traģēdijas sabiedriskās izmeklēšanas komisija** pašlaik netiks veidota. Kā zināms, valdība bija nolēmusi izveidot komisiju, kuŗas uzdevums būtu izvērtēt Zolitūdes traģēdijas tiešos un netiešos cēloņus, glābšanas darbu un traģēdijas seku likvidēšanas procesu, atbildīgo dienestu un amatpersonu rīcības efektivitāti, kā arī normatīvo regulējumu un tā efektivitāti būvniecības, publisko iepirkumu un civilās aizsardzības jomā saistībā ar Zolitūdes traģēdiju. Lēmums bija vajadzīgs un ļāva cerēt, ka sabiedriskā komisija spēš pa-

skatīties uz notikušo plašāk, ne tikai saistībā ar vienu likumu vai normatīvo aktu. Komisijā tika apstiprināti četri locekļi - bijušais Satversmes aizsardzības biroja (SAB) vadītājs Jānis Kažociņš, bijusī tiesnese Ināra Šteinerte, uzņēmēja Baiba Rubesa un Sabiedrības par atklātību *Delna* pārstāve Inese Voika. Diemžēl, nākot gaismā komisijas darba plānotajām izmaksām, kas rādīja ievērojamus tēriņus atalgojumam, tādējādi izraisot lielu sabiedrības sašutumu, pirmās par atkāpšanos no komisijas paziņoja tās vadītājs Kažociņš, norādišot, ka ir zaudējis sabiedrības atbalstu un apdraudējis komisijas turpmāko darbu. Tādu pašu lēmumu pieņēma arī Rubesa un Voika. Demisionējušais, pašlaik vēl valdības vadītāja amata pienākumu veicējs Valdis Dombrovkis paziņoja, ka situācijā, kad gandrīz visi Zolitūdes traģēdijas sabiedriskās izmeklēšanas komisijas locekļi ir atkāpušies jau pirms komisijas darba sākšanas, nav redzama iespēja, ka šī komisija varētu darbu turpināt.

Tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centrs SKDS šogad decembrī ir veicis Latvijas iedzīvotāju aptauju - kāds bijis aizejošais gads, un ko domājam par valsts nākotni. Atbildes vairs nav tik optimistiskas kā 2012. gada nogalē. Toreiz 24% iedzīvotāju 2012. gadu vērtēja par labāku, bet 18% - par sliktāku nekā iepriekšējais. Šogad tikai 19% iedzīvotāju šo gadu novērtē par labāku, bet 31% ieskatā tas bijis sliktāks par iepriekšējo gadu. Arī Latvijai izteiktās nākotnes prognozes liecina par iedzīvotāju optimismā samazināšanos. Tomēr 33% iedzīvotāju paredz, ka nākamais - 2014. gads Latvijai būs labāks par 2013. gadu.

Protams, nav jau tā, ka nekā laba nav bijis. Neminēšu daudz un plaši daudzīnāto „veiksmes stāstu”, kas kļuvis gluži vai par mūsdienu folkloru, jo par augšupeju vairāk liecina skaitļi makroekonomiskajos rādītājos un to interpretācija nekā cilvēku dzīve ikdienā. Tāpat arī šoreiz nerakstīšu par mūsu mūziķū, mākslinieku, sportistu sasniegumiem, ar kuŗiem pamatoti lepojāties. Mani priecē atziņa, ka labklājības ministre un līdz ar viņu arī ministrija šogad beidzot ir ieraudzījusi to, ko Latvijas iedzīvotāji jau sen zina, - ja cilvēks saņem minimālo algū (un pie lielākas tikt daudzviet nav iespējams), tad pēc nodokļu nomaksas pāri paliek summa, kas ir mazāka par t.s. iztikas minimumu jeb, citiem vārdiem sakot, pāri paliek nauda, ar kuŗu fiziski izdzīvot gandrīz nav iespējams. Protams, man nav illūziju par imesliem, kas labklājības ministrei lika pēkšņi to pamanīt (vēlēšanas taču ir jau ir 2014. gadā!), tāpat ir arī skaidrs, ka situācija ir tik smaga, ka nav un nebūs iespējams to atrisināt pāris gados. Tomēr priecē atjauta par beidzot aplūsinātiem saukļiem, ka viss ir kārtībā un ka cilvēki tikai negrib strādāt un negrib pelnīt. Problēmas nosaukšana vārdā vismaz ļauj cerēt, ka tiek meklēts tās risinājums. Lai arī reformas izglītības sistēmā lāgā uz priekšu netiek, jāatzīst, ka piederu pie tiem, kuŗu ieskatā tāda kārtīga sapurināšana bija vajadzīga un iepriekšējais ministrs ir izdarījis labu darbu, liekot par problēmām skaļi runāt. Atliek cerēt, ka ar laiku viss atkal nenoklusīs.

Ir arī kāda patiesa prieka ziņa, kas veldzē sirdi un dvēseli. 2014. gadā **Rīga kļūs par Eiropas kul-**

tūras galvaspilsētu, un visa gada ilgumā pilsētniekus un viesus priecēs vairāki simti dažādu notikumu. Eiropas kultūras galvaspilsētas gada programma tiks atklāta 2014. gada janvāra vidū. Nozīmīgs atklāšanas sarīkojums būs Pirmā pasaules kaŗa simtgadei veltītais mākslas izstādes “1914” atvēršana. Izstādē, kas būs aplūkojama no 17. janvāra līdz 20. aprīlim Latvijas Nacionālā mākslas mūzeja izstāžu zālē “Arsenāls”, plānots sakopot vizuālās mākslas liecības par Pirmo pasaules kaŗu kā atskaites punktu 20. gadsimta Eiropas vēsturiskajā, sociālajā un kultūras attīstībā, eksponējot mākslinieku - kaŗa aculiecinieku un laikmetīgo autoru darbus.

Dalībnieku ziņā vērienīgākais notikums 2014. gadā būs Pasaulē koŗu olimpiāda, kas jūlijā vienos 20 000 koristu gandrīz no 90 pasaules valstīm. Eiropas kultūras galvaspilsētas gadā paredzēts arī Latvijā dzimušo pasaules mūzikas zvaigzņu solokontertu cikls gada gaŗumā un brīvdabas koncerts vasaras vidū. Vasaras vidū Rīgā, Siguldā un citviet Latvijā interesentiem būs iespējams iepazīt vasaras saulgrīzu svinēšanas tradīcijas. Visu gadu Rīgas mūzejos būs izstāģājams jaunais dzintara ceļš - būs redzamas dzintara artefaktu un mākslas darbu ekspozīcijas, kas demonstrēs gan Baltijas dzintara kultūrvēsturisko, gan ģeoloģisko, medicīnisko un māksliniecisko vērtību. Protams, būs vēl daudz citu sarīkojumu un notikumu, un tas patiesi priecē laikā, kad ikdienas dzīve bieži vien nes maz gaismas. (*Nāk. nr. sāksim publicēt gada programmu. - Red.*)

Tāpēc ticu, ka mēs tomēr tiksim ārā no purva, kuŗā joprojām stieģ mūsu kājas.

Pārbaudījumu gads

MARTA LANDMANE

(Nobeigums no Nr. 48)

Sērs vīram atstāja bisi. Skrotis gan ne. Gadījumā, ja kāds slikts cilvēks jāpabaida vai dzīvnieks, tad pietiekot ar nepielādētu ieroci.

Uz virtuves galda lēdija nolika divas šokolādes tāfelītes. Man liekas, ka zinu, kāpēc... Pie pieliekamā durvīm piesprausts gaŗš saraksts. Lai neaizmirstam, kādi darbi paveicami. Šad tad miesnieka sieva atnākot piepalīdzēt.

Darbi mūs nebaida. Sajūta lieliska – muiŗa tikpat kā pieder mums. Skalī sasaucamies latvieŗu mēlē. Bieŗi vannojamies. Rītos mazliet ilgāk paguŗam. Beidzot atliek laika tuvāk iepazīties ar mūsu mājokli. Vīrs garāŗā atrod koka listītes. No tām pagatavo divus ietvarus. Vienu – manu vecāku fotografijai. Otru – vīra māsas iesvētes attēlam. Aizdurvē nolikto galdu pārcēlu loga tuvumā. Uz tā uzlieku brūnu tējkanniŗu ar lācāuzām. Un mūsu nedaudzās latvieŗu grāmatas, kuŗas līdz ņim tika turētas ceļasomā.

Kādā saulainā rītā pārsteidzu pati sevi. – Dziedu! – Upe nesa ozoŗiŗu... Ilgi, ilgi nebiju dziedāŗus. Īstenībā ne tikai kungiem brīvdienas, bet pa daŗai arī mums. Mani mazliet nomāc miesnieka sievas ziŗa, ka muiŗas ļaudis pārsteigti un saŗutuŗi par to, ka mājas atslēgas kungi uzticēŗus „sasodītajiem ārzemniekiem”. Pasaules klaidoŗiem, kas savas mājas nez kādu tur ņaubīgu iemeslu dēŗ pametuŗi. Vīru tas neapbēdina. Liksmi svīlpoŗams, viŗš darāŗ no rīta līdz vakaram, tīra logus, sienas. No zāles griestiem nokabina smago stikla kroŗluktuŗi. Ziepjuŗeni katru karuli nomazgā. Sanes namā sīkstas ozola ņķīlas. Ar tām piepilda kāmīnu platās, bezzobainās mutes. Pirmā dzestrā vakarā atliek tikai skaliem, kas palikti zem ņķīlam, pielaiŗt uguni. Par abiem pārmai-

nām logu un durvju aizkarus. Sallokām vasaras plānās segas. Gulŗām uzklājam tumŗzaŗos ziemas pārklāŗus. Tad jāizkārto pieliekamās telpas, plaukti, patrepes, garāŗa.

Vakaros esam patīkami noguruŗi. Diezgan āŗi aizejam gulēt. Vīrs aizmieŗ āŗi. Es mēŗinu lasīt. Neveicas. Acis aizveras. Bet, tikko izslēdzu gaŗsmu, acis plati vaŗā. – Vai āŗdurvis aizslēŗtas? Logi aizbultēti? – Kas ņjina āŗā? – Pūce? Cilvēks?

Būtu vismaz suni atstāŗus mājās. Tad būtu droŗāk. Rīpuli paņēma līdzī uz jūrmalu. Teica – sunim brīvdienas pienākas. Tās viŗš godīgi nopelnīŗis... Beidzot arī mani pievārē mieŗs. Parasti guŗu, nepamodusies līdz rītam. Pagāŗuŗā nakts bija izņēmums.

Pamostos drīz pēc pusnakts. Vīra gulŗā nav. Jādomā, aizgāŗis uz vannas istabu otrā stāvā. Noŗāvāŗos. Apgrieŗos uz otriem sāniem. Laiŗos atpakaŗ mieŗā. Brīdi snauŗu. Tad acis atkal vaŗā. – Vīrs vēŗ nav atgrieŗies? – Mieŗs pāŗi. Kur viŗš tik ilgi uzkavēŗas? Kas viŗu aiztur? – Varbūt dzirdēŗis troksni apakŗā. Gāŗis skatīties. Iztraucēŗis laupīŗjus. Tie viŗam uzbrukuŗi... Pāŗnika! Tad atceros ņauteni. Būs labi – vīram taŗu ir ņauteni! Kaut arī nepielādēta. Ar laidi var sist. Turēties pretim.

Paskatos aizdurvē. Elpa aizķeras. ņautene. Stāv, kur stāvēŗus. Īslieta kaktā. – Sirds mutē. Rokas nosvīduŗas. Ko nu? – Man vienmēr bijuŗas nedabīgas bailes no ierocīem. Pretīŗgums tiem pieskarties... Tas kopŗ tā ziemas vakara, kad tēva rokās redzēŗu nomedītu stirnu... Vīram jāpalīdz! Galvu aizgrieŗusi, satveru ņautenes laidi.

Basām kāŗām, gaŗā naktskreklā pīdamās, ņauteni rokās ņūpoŗos kāŗņu galā.

„Ernest, vai tu tur esi?” Savu bal-

Bērni lūdz krituŗas plūmes. Zīmēŗus Sarmīte Ērenpreiss-Janovskis

si nepazīŗu. Klīdziena vietā no mutes izveŗas doŗŗ, aplāpēŗs ņuksts. Atbildes nav. Gandrīz cēŗtrāpus noklūpu no pēdēŗiem pakāpieņiem.

„Ernest, kur tu esi?”

Vīrs izsteidzas no kungu guŗamistabas. Sabijies. Vaicāŗoŗi skatā mani. – „Kas noticis?” – Tad, muti ar delnu aizklāŗis, sāk klusi smieties. Es iemetu viŗa rokās ņauteni. Sāku raudāt aizģūtnēm. „Nomierinies! Lūdu, neraudi. Būs labi – nomierinies! Dzirdēŗu dāŗzā troksni. Nācu skatīties. Pa ņo logu labāka redzēŗana.” Vīrs bīda mani kungu guŗamistabā.

„Nemaz nezīnāŗu, ka esmu apprecēŗis tik droŗsirdīgu meiteni. – Nerādi sevi. Slēpies aiz aizkariem. – Skaties!” Vīrs ņukst man ausī.

Aiz loga augŗu dāŗzs saskatāms kā uz delnas. Īr pilnmēness nakts. Rāma, bez vēŗa pūsmas. Taŗu kāda ābele ņūpoŗas un svaidās uz visām debess pusēm. Īt kā negants viesulis to plosītu. Uzmanīŗi pieliecos tuvāk loga rūtīm. ņaubu nekādu – muiŗas priekŗstrādnīeks purina koku. Cēŗri zēni uzlasa nobiruŗos ābolus un saŗeŗ papīra maisā. Tie paŗi vasarāŗuŗi, kas toreiz pieklāŗīgi lūdzta plūmes, bet tika atraidīti.

Toreiz pavasarī, daŗas dienas pirms aizbraukŗanas, lēdijas māsa ienāca virtuvē. „Vai vari pagatavot saldo ēdienu, ko latvieŗi labprāt ēd? Ko tādu, kas garŗo jauniem un veciem. Ko var atŗauties nabags un bagāŗs?”

Dāŗznīeks uz izlietnes malas bija atstāŗis rabarberus. Bāli zaŗus kātus roŗzainām dzīslīņām. „Varu pagatavot rabarberu debess mannu,” brīdi padomāŗus, atbildēŗu.

„Izklausās deŗeŗķīŗi. Un vai mana nav pieminēta arī Bībelē? – Nevaru vien sagaidīt pusdienas.” Lēdijas māsa aplaizīŗa lūpas un liksmi iesmēŗās...

Kopŗ tās dienas reizi nedēŗā tiek kults uzpūtenis. Visiem tas labi

garŗo. Pat kungu mazbērniem. Lai būtu pārmaiņa, cenŗos izmantot daŗzādas oŗas un augŗus, kuŗus dāŗznīeks ienes no dāŗza.

ŗodien, ēdot ābolu debess mannu, lēdija Etele to pavēŗstīŗa: „Mana māsa mirusi. Vakar. Vēŗu nakti. Viŗas meita ņorīt zvanīŗa. – Zvanīŗ no cita kontinenta – par to viŗai būs daudz jāsamaksā.”

Āŗā ir sācis atkal līt. Pirmās smagās lāses norīŗ pa loga rūti. Kā aizturēŗas asaras pār vaŗgu...

„Viŗa jau toreiz, kad te ciemoŗās, zināŗa, ka ir nedziedīnāmi slimā. Ka drīz būs jāmirst?” – Ko atbildēt? – ņādā gadījumā visi vārdi ir lieki. „Man ļoti žēŗ,” saku un nevajadzīgi ieklepoŗos.

Ja lēdija Etele nebūtu tikai lēdija, bet būtu arī cilvēks, kam sveŗas nav citu cilvēku izģūtu ņķālas, tad es viŗai varētu pateikt, ka viŗas māsa man patīka...

Gribēŗu viŗai sūtīt Ziemassvētku kartīti. Ne jau tādu – papīra ķēdēm un baloniem izpuŗķota kariete pilsētas kailā ielā. Īzmeklēt īstu Ziemassvētku kartīti.

Balts lauku ceŗš. Kamanas. Piesnīŗuŗas eŗles. Tumŗzilās debesīs viena spoŗa zvaŗgzne. Tālumā apgaismoti dievnama logi... Jā, noteikti apgaismoti logi... Vēŗ vakar par to domāŗu, ka kartīte būtu jāizsūta laikus, jo tai garŗš ceŗš priekŗā. Nevarēŗu sadūŗoties un lēdijai palūŗt māsas adresi...

„Etel, dāŗgā, tūlīŗ pēc pusdienām brauc pie sava notāŗa. Lai viŗš nekavēŗoties sazinās ar nelaiķes notāŗu. Jādomā, ka kaut ko tev pienākas saņemt,” lietīŗķi saka sērs Dēvids.

„Noteikti, kaut kas man pienākas. Vismaz daŗa sidraba un kristalla. Tas, kas kādreiz pīderēŗa mūsu mātei. – Ai nē, māsas meitai nav tiesību visu to paturēt! Pareŗdu, ka būs jāpacīnās. ņaunākā gadījumā kaut vai ar tiesas palīdzību.” saka lēdija, enerģīŗki atstum-

dama krēŗu no galda.

Galdu klāŗot, lielo kristalla vāzi es nolīku uz plaukta. Blakus triŗām mazākām kristalla vāzēm un kristalla augŗu traukam...

Āŗā list stāvgāzām. Nu raud visas loga rūtīs.

Tūkstoŗ deŗiŗsimt cēŗtrdesmit astotā gada sala mēneŗa divdesmitā dienā Miŗļā Aina!

Vēŗstulē Tu jautā, kāda ir Anglijas ziema. Anglijas ziema ir rudens turpīnāŗjums. Tāpat kā ziemas turpīnāŗjums ir pavasaris.

Tā pati vasaras zāle aug un zaŗo ziemā. Tie paŗi saltie ziemas vēŗi pūŗ pavasarī. Viens gadalaīks iēplūst otrā bez zīmīŗām pārmaiņām.

Ne ledus iēŗana, ne plaukstoŗu bērzu smarŗa pavasarī.

Ne lapu liesmas, ne gāŗputnu saŗauķŗšanās rudēni.

Ne sniega kupenas, ne kamanas ziemā. Nekā tāda, kas izraīŗītu priecīŗu vai ņkumju pārdzīvoŗumu.

Miŗļu, kāda te Anglijā, Tu savā mūŗā nebūsi redzēŗus. Es vēŗ arvien pie tās neesmu pīradusī. Brīŗiem baidos, ka tā mani noburs. Ka nekad vairs neatradīŗu ceŗu atpakaŗ uz mājām... Rudens miŗla ir plānāka, bālāka. ņovakar ar ledaiņiem pīrkstiem gar logiem taustās pīrmā ziemas miŗla. Tā ir bieza, necaurredzama un netīra. Kā gluŗma dēle tā pīesūcas māju mūŗiem, cilvēku augumiem un drāņām. Kā lietuvēns spīeŗ sirdi un domas... Kā es ilģoŗos...

Aizveru vēŗstulju bloku, teikumu nepabeŗgusī. Kāds atkal pie durvīm. ņoŗi pazīstami. Dāŗznīeks. Viŗa gaitai citāds rītmis. Viŗam viena kāŗa īsāka. Virtuvē vienmēr apģrozās cilvēki. Kā stacijas uzģaidāmā telpā. – Kādam jāsaŗinās ar sēŗu Dēvidu? – Pīrmais nāciens uz virtuvi.

(Nobeigums 8. lpp.)

Naktskreklā pīdamās, ņauteni rokās ņūpoŗos kāŗņu galā. Zīmēŗus Sarmīte Ērenpreiss-Janovskis

Sava laika lieciniece

Ar žurnālisti un literāti Ingu Jērumu sarunājas Gundega Saulīte

Ar Ingu Jērumu tiekamiem dažas dienas pēc viņas jaunākās grāmatas atvēršanas sarīkojuma. „**Ilze Vazdika. Saldā katorga**” ir grāmata ne tikai par spilgtu Dailes teātra aktrisi, tā aptver visas Vazdiku dzimtas vēsturi, jo galvenās varones vecāki Hermanis Vazdiks un Vilma Lasmane, tāpat brālis Uldis Vazdiks savus radošos spēkus ir veltījuši Dailes teātrim. Taču grāmatā sniegta liecība arī par daudz plašākiem dzīves apvārsņiem – par laikmetu, kuŗā dzīvoja, darbojās un izveidojās šī latviešu teātra kultūrā neatkārtojamā dinastija. Tikpat interesanti kā par sulīgās raksturotājas, vitālās Ilzes Vazdikas aktrises gaitām ir lasīt par viņas vecāku paaudzi, par brāļa likteni, par pēckaŗa Latvijas sadzīvi un cilvēku mūžīgo tiekšanos pēc mākslas. Manā ieskatā šī grāmata, kas Ingai Jērumai, aktrises Veltas Krūzes un komponista Alberta Jēruma meitai, nebūt nav pirmā, tik saistoša un labi lasāma izdevusies tieši tāpēc, ka ir ļoti personiska. Inga pati piedzīvojusi un vērojusi šo laikmetu, lai varētu liecināt par saviem varoņiem un viņu darbiem. Tā ir grāmata, ko sarakstījusi sava laika lieciniece.

Tagad, kad grāmata par Ilzi Vazdiku jau ir grāmatu veikalos, gribu pajautāt – kas būs tavs nākamais darbs?

Neviens normāls cilvēks jau par saviem plāniem nestāsta, parasti visi tā smalki atrunājas, bet es gan pateikšu. Man ļoti gribētos uzrakstīt par tā saucamiem teātra bērniem. Par tiem, kuŗu vecāki strādājuši teātrī, varbūt arī operā, turklāt dažādos laikos. Varētu sanākt interesants darbs – kā kuŗos laikos ir bijis, kā auguši bērni, kam vecāki arvien bijuši aizņemti ar skatuves mākslu. Tur būtu gan par tiem, kas arī nākamajā paaudzē aiziet pa mākslas ceļu, gan par tiem, kuŗi darbojas pilnīgi citās sfērās. Tie ir ļoti interesanti likteņi. Tādā darbā arī atklāsies gan laikmets, gan vecāku ietekme, bērnu uzskati un ģimeņu savstarpējās attiecības. Tā jau ir mūsu kultūras vēsture...

Kā pie tevis atnāk grāmatu varoņi, tie, kuŗus tu portretē?

Ir sanācis tā, ka daudzos gadījumos es tikai izpildu kādu pienākumu. Pirmais gan bija pasūtījuma darbs – tā bija grāmata par tīģeru dresētāju daugavpilieti Sergeju Deņisovu. Es labprāt piekritu, jo man cirks patiešām patīk. Bija ļoti interesanti, es iepazīnos ne tikai ar dresētāju, bet arī ar pašiem tīģeriem.

Tad nāca grāmata par manu tēvu Albertu Jērumu. Kopā ar māsu Jānu mūsu pienākums bija to izveidot un izdot. Un labi, ka mēs to izdarījām, jo šī grāmata „Olimpā bez lifta” aptver ļoti plašu materiālu klāstu par trimdas latviešu mūziķiem un mūzikas dzīvi. Ko mēs zinātu par latviešu mākslu svešumā, ja nebūtu bijis Jāna Sildega žurnālu *Latvju Māksla*? To pašu misiju veica arī Roberta Zuikas *Latvju Mūzikas* izdevumi. Tēvam bija sakrāts daudz materiālu, tos sakopojot grāmatā, kur pievienotas arī lai-

kabiedru atmiņas par viņu, viņa radošo darbību un personību. Esmu pārliecināta, ka izdevās atklāt Latvijas lasītājiem nezināmus faktus, neapgūtas lappuses.

Pēc tam tēva labs draugs un kollēga diriģents Arvīds Purvs no Kanadas bija iecerējis grāmatu par savu mūža darbu. Pats bija savācis materiālus, atsūtīja man, grāmata „Pa skanošu vasaru” iznāca Latvijā. To sagatavojot, es pati iemācījos maketēt, sarunāju mākslinieku, tipografiju.

Tad man ir grāmata par Ivaru un Maiju Seleckiem, latviešu dokumentālā kino meistariem. Un atkal man šķita – ja par viņiem neviens neraksta, jāķerš klāt, tas ir mans pienākums. Ivars Seleckis, operātors un režisors, latviešu dokumentālajā kino ir pirmā lieluma figūra. Viņa filma „Šķērsiela”, tās 1. daļa, ir saņēmusi visas iespējamās dokumentālā kino godalgas, kādas tik ir uz zemeslodes, viņš galu galā ir ievērojams latvietis. Ivara sieva Maija – viņam blakus ir uzticama līdzgaitniece un laba filmu montāziste. Un to nu mēs visi labi zinām, ka kinofilmas tapšanas gaitā ļoti liela nozīme ir montāžai. Ar šo grāmatu darbs ilga astoņus gadus, jo materiāla bija ļoti daudz. Tad es biju aizņemta, visu laiku strādāju algas darbus, tad Ivars meklēja grāmatai naudu, tad filmēja, un tad par grāmatu nebija laika domāt.

Pirms dažiem gadiem no izdevniecības nāca ierosinājums rakstīt par kādu no Latvijā ļoti populārā televīzijas seriāla „Ugunsgrēks” varoņiem. Es tūlīt par grāmatas varoni izvēlējos Regīnu Devīti, kas seriālā tēlo Zentas lomu. Man šķita rosinoši, ka Regīna Valmieras teātrī ir izrāžu vadītāja, turklāt bijusi arī ģērbēja, kaut viņai ir augstskolā iegūts aktrises diploms. Ists sava teātra labais garīšs. Par aktieŗiem taču vienmēr ir rakstījuši un rakstīs, bet vai gan kāds zina, ko teātrī dara izrāžu vadītājs? Spēlējot televīzijas seriālā, Regīna Devīte ieguvusi milzu popularitāti, viņas tēlotā Zenta – vienkārša, tieša un ne pārāk tālredzīga, taču sievišķīga būtne, – ir kļuvusi par fainomenu, kāds līdz šim nav pieredzēts. Par Zentu sāk sacerēt anekdotus, viņas atēlu liek uz krūzītēm, un neviens vairs seriālu nespēj iedomāties bez viņas, gaida, kā uz notikumiem reaģēs tieši Zenta. Ar šo lomu atplauka arī pati aktrise, viņas tiesības uz apceri nav apstrīdamas – 35 gadus nostrādājusi savā teātrī. Tagad, kad iznākusi grāmata „No Zentas līdz Zentai”, mēs kopā esam braukājušas pa Latviju, kādās divdesmit bibliotēkās tikušās ar lasītājiem, bet šoruden uz lielās balvas saņemšanu par visvairāk lasīto grāmatu Aizkrauklē man bija jābrauc vienai, jo Regīnai teātrī bija ģenerālmēģinājumi jaunajai izrādei.

Ilze Vazdika jau arī tēlo „Ugunsgrēkā”, viņa atveido pavāri Milda Klētniece, Elvira Leimane un Velta Krūze – Raiņa 100 gadu atcerei bija sagatavojušas šīs poēmas lasījumu. Viņas visas bija unikālas ar to, ka jaunībā veidoja Dailes teātra ansambļa kodolu, spēlēja lielās lomās un draudzējās. Līdz pēdējam brīdim bija sirsnīgas draudzenes, nevis konkurentes. Tādas aktriŗu kopas, ko lieliski papildināja pianiste Herta Aderniece un bezgala inteligentā sufliere Maija Spera, nevienā citā teātrī nekad nav bijis. Man ir gandarijums, ka grāmatā varēju pastāstīt arī par šo skaisto draudzību.

Iznāk, ka esmu rakstījusi par cilvēkiem, par kuŗiem vajadzēja uzrakstīt. Es sev radu tādu situāciju, ka patiesībā man nemaz nav izvēles. Ir tikai pienākums un prieks to veikt.

Tava bērība taču arī ir aizvadīta teātrī?

Līdz šim brīdim arvien esmu jutusies piederīga Dailes teātrim. Mana sajūta ir mazliet savāda, jo arvien mazāk kļūst to, kuŗi ir piederīgi šim manam Dailes teā-

rim. Bērībā tiku vesta uz izrādēm, pirmā laikam bija „Uguns un nakts” ar Artūru Filipsonu un Lilitu Bērziņu, atceros zili zvaigžņotu debesī ar Lāčplēša vareno stāvu. Mammās lielā loma bija Noras Muižnieces lugā „Velna mācītājs”, viņa spēlēja mācītāja Jāņa Reitera sievu Daci. Pēc sīzeta Dace sadeg ugunsgrēkā, glābdama bērnu. Man jau bija pie- teikts – teātris ir kaut kas cits nekā dzīve, mums jāsež, jāskatās, – tik daudz es sapratu. Vecāmma teica: tur būs ugunsgrēks un mammiņa, tu tikai neuztraucies. Es tā arī sēdēju, bet, kad uzliesmoja ugunsgrēks, es klusībā nodomāju – ja nu kaut kas iet greizi

Inga Jēruma “Tie ir ļoti interesanti likteņi. Tādā darbā arī atklāsies gan laikmets, gan vecāku ietekme, bērnu uzskati un ģimeņu savstarpējās attiecības. Tā jau ir mūsu kultūras vēsture...”

viņa uz skatuves parādās spoži mirdzošā vakartērpā, acis tieši apzīlbt, bet šo krāšņumu pavada jautājums: „Nu, kā es izskatos?”

Man gribējās lasītājiem atgādināt teātrim veltītus mūžus, „saldo katorgu”, no kuŗas neviens negrib labprātīgi atbrīvoties. Par mūsu mammām, kas sevi sauca par *Ave sol meitenēm*, jo viņas piecas – Vilma Lasmane, Ērika Ferda, Milda Klētniece, Elvira Leimane un Velta Krūze – Raiņa 100 gadu atcerei bija sagatavojušas šīs poēmas lasījumu. Viņas visas bija unikālas ar to, ka jaunībā veidoja Dailes teātra ansambļa kodolu, spēlēja lielās lomās un draudzējās. Līdz pēdējam brīdim bija sirsnīgas draudzenes, nevis konkurentes. Tādas aktriŗu kopas, ko lieliski papildināja pianiste Herta Aderniece un bezgala inteligentā sufliere Maija Spera, nevienā citā teātrī nekad nav bijis. Man ir gandarijums, ka grāmatā varēju pastāstīt arī par šo skaisto draudzību.

Iznāk, ka esmu rakstījusi par cilvēkiem, par kuŗiem vajadzēja uzrakstīt. Es sev radu tādu situāciju, ka patiesībā man nemaz nav izvēles. Ir tikai pienākums un prieks to veikt.

Tava bērība taču arī ir aiz-

vadīta teātrī? Līdz šim brīdim arvien esmu jutusies piederīga Dailes teātrim. Mana sajūta ir mazliet savāda, jo arvien mazāk kļūst to, kuŗi ir piederīgi šim manam Dailes teā-

un mana mamma tomēr sadeg pa istam? Un lūpa man jau sāka raustīties, vai tikai viss labi beigsies. Bet beidzās labi!

Vēlāk jau man patika aizskriet uz izrādēm pašai, vietu ierādītājas mani pazina. Es izdomāju: neko mājās darīt negribas, mācīties negribas, turpat ap stūri mēs dzīvojam, – kāpēc neaiziet uz teātri? Es aizskrienu un apsēžos, sevišķi man patika „Romeo un Džuljeta”. Nesen atradu savu 5. klasē rakstīto dienasgrāmatu: „Vakar biju uz „Mariju Stjuarti”, piektdien varētu aiziet uz „Annu Kareņinu”. Tāda bija mana bērība! Un vēl taču no skolas visu klasi veda uz Jaunatnes teātra izrādēm. Draudzenei Žanetei, aktrises Olgas Krūmiņas meitai, varēju iet līdzī uz Drāmas (Nacionālo) teātri. Bet Žanetei tēvs savukārt pūta mežragu Operas orķestrī, tur mēs pirmajā rindā gulšņājām uz barjēras un lūrējām orķestrī. Pēc daudziem gadiem, kad aizgāju uz „Seviljas bārdzini”, konstatēju, ka zinu šo operu no galvas. Un tā mēs augām un dzīvojam visā šajā mākslas pasaulē. Piedevām klāt nāca vēl cirks, kas ļoti patika Olgai Krūmiņai. Cirka direktors viņu allaž aicināja, un tur mēs trijātā vienmēr sēdējām direktcijas ložā. Mums tā bija ikdiena! Dzīve bija intensīva un interesanta.

Taču es nekad neesmu aizgājusi tik tālu, lai skatuves mākslu

vērtētu kā kritiķe. Man tomēr galvenās ir emocijas, ja man kaut kas patīk, man vienalga, vai tā ir laba vai slikta izrāde.

Liktenis tev bija lēmis augt bez tēva, ar pusmāsu Jānu Jērumu-Grinbergu satikāties tikai tēva bērēs Anglijā. Bet tagad jūs savu dzīvi nevarat iedomāties viena bez otras.

Tā jau mēdz teikt, ka to lielo plānu mēs redzam tikai pašās beigās... Mūsu kaimiņi Staicele, Jānas un mani draugi Velga un Arvīds, tieši tā arī saka: „Redz, Jēruma pareizi izdomāja – viņa otra meita, jaunākā, rūpējas par vecāko meitu.” Vecās Krūžu dzimtas mājas vietā Jāna tagad ir uzcelusi savu māju – brīnišķīgu, plašu, labi iekārtotu. Arī Rīgā mitinos Jānai piederošā īpašumā, es ar savu pensiju nemūžam nevarētu dzīvot Rīgas centrā, dzīvokli ar augstiem griestiem un trim istabām. Tas nevarētu notikt, ja vien Jāna man nedotu šo iespēju. Tēvs no paša sākuma gribēja, lai mēs satiekamies, tas bija viņa galvenais sapnis ilgu gadu garumā. Satiekamies tēva bērēs, pirmo reizi viena otru ieraudzījām kremātorijā.

Mūsu saites ir ļoti ciešas, kaut esam stipri atšķirīgas, taču ir kaut kas ļoti kopīgs, kaut vai humora izjūta. Daudzos jautājumos mums ir vienādi uzskati. Jāna pavasari domā pārcelties uz dzīvi Latvijā. Grūti iedomāties, kā tas būs, viņa ir saistīta ar dažādām reliģiskajām organizācijām, vai šo savu aktīvo darbošanos varēs nomainīt pret vienu Ziemeļvidzemes pilsētiņu...

Beidzamā laikā līdz ar pētnieciski nopietniem portretiem tu esi publicējusi arī dažu labu kriminālromānu. Kā nonāci līdz tādām pagriezīenām?

Vienmēr esmu „krimiķus” kāri lasījusi. Savā laikā man ļoti patika Andŗa Kolberga kriminālromāni, jaunākajos laikos aizrauj krievu rakstniecu Mariņinas, Ustinovas un citu dāmu darbi. Es ne reizi vien esmu iedomājusies: kaut es arī varētu tā kā viņas...

Pirmo romānu iesniedzu Lata romānu konkursam, ko regulāri riko *Latvijas Avīze*. Tā kā tur darbi bija jāiesniedz aizsīfrēti, izvēlējos pseudonimu Margrieta Grietēna, tikai dažas draudzenes pirms tam bija to lasījušas. Biju šo faktu jau piemirsusi, kādu dienu zvana no *Latvijas Avīzes* un jautā, kam piezvanījuši, atbildu – Jērumai. Pēc brīža vēlreiz zvans, un Viesturs Serdāns, mans kollēga, smejas: „Mēs tikko tev piešķīrām pirmo godalgu.” Tagad visa žūrija sēžot vaļā mutēm un nevarot noticēt, ka romāna autore ir Inga Jēruma. Tas bija romāns „Nemaz nav jābūt Monikai”. Tā es turpmāk gandrīz katram konkursam esmu rakstījusi, drīz iznāks mans sestais romāns, ir uzrakstīts vēl viens. Mana pārliecība, ka, arī rakstot šos romānus, var liecināt par laiku, kuŗā dzīvojam, un cilvēkiem, kādi dzīvo mūsu laikā.

Tā, sev par lielu pārsteigumu, esmu izvērtusies par tādu kā rakstnieci. Kaut gan negribētu, lai mani sauc par rakstnieci, labāk lai saka – literāte.

JĀNIS ROLAVS

Stāsts **Dāvana Ziemsvētku vecītim**

(Nobeigums no Nr. 48)

Purvājam kaklā bija iespiedies kaut kas smags kā akmens. Vārdi pārsteigumā nenāca pār lūpām. Irma, viņa Irma bija šeit! Neticīgi viņš lūkojās viņā un bērnos. Nē, viņš nevarēja maldities, nepazīstot savus mazbērnus.

Bet, tikai kad aiz skatuves ģērbistabā Irma palīdzēja tēvam novilkt Ziemsvētku kažoku un noņemt lieko bārdi, Purvājs zināja, ka tā tiešām ir viņa Irma. Viņa bija braukusi tālo ceļu no Kana- das, lai Ziemsvētkus pavadītu kopā ar tēvu. Šogad viņa mājā būs tiešām priecīgi Ziemsvētki. Tie tur būs pēdējie, bet labākie.

„Vai tā nav labāk nekā skaņu lente, tēti?” iejautājās Irma, kad bērni jau bija nolikti gultās un tikai pavārds atradās starp viņiem. „Laimonis teica, ka būtu

pēdējais laiks, lai es sagādātu savam tēvam sevišķu pārsteigumu.”

„Pārsteigums jau nu bija liels,” atzinās Purvājs. „Es vēl tagad nevaru īsti aptvert, vai tikai to visu neesmu nosapņojis. Bet tas jau, meitiņ, tev bija dārgs prieks tādu gaisa gabalu lidot pie manis? Vai tas viss bija vajadzīgs?”

„Tas nekas, tēti. Lielākais pārsteigums tik vēl māks ritā,” Irma noteica.

***

Ziemsvētku dienā pēc dievkalpojuma baznīcā un svētku mielasta viņi visi bija sasēdušies pie kamīna uguns. Ieradusies bija arī Parkeres jaunkundze. Un, kad logā jau sāka krēslot isā ziemas aizejošā diena, viņi aizdedzināja svecītes mazajā eglītē.

Svecīšu mirdzumā raugoties,

Purvāja tēva acis aprasoja ar asaru miglu. Šie Ziemsvētki paliks viņa atmiņā visus viņa dzīves atlikušos gadus. Bet varbūt jau rīt vai parīt Irma aizbrauks uz Kanadu un viņš to vairs neredzēs nekad. Bet, lai arī tā, viņš bija redzējis savus mazbērnus un laimīgu prieku savas meitas sejā.

Svecīšu gaisma pamazām dzisa. Sākās dāvānu paciņu attīšana. To nebija daudz – tikai bērniem kādi nieki un Parkera jaunkundzes Purvājam dāvātais vilnas džemperis.

„Tēti, tagad ir laiks speciālai dāvanai.” Irma sniedzās pēc savas rokas somiņas, no tās izņēma aploksni un pasniedza to tēvam.

Zīpkārības uztraukumā Purvājs ar drebošiem pirkstiem paņēma aploksni un lēmām to

atvēra. Visi istabā pilnīgā klusumā vēroja viņu. Dziļo klusumu pārtrauca tikai retas automašīnas riepu švikoņa uz ielas.

„Tā ir biļete lidojumam uz Kanadu,” nesaprašanā raudzījās Purvājs. „Tikai vienā virzienā, bez atgriešanās.”

„Mēs vēlamies, lai tu, tēti, dzīvotu pie mums Kanadā.” Irma nometās ceļos pie sava tēva, un asaras bira pār viņas vaigiem, kad viņa nolieca galvu pie tēva rokām. „Mēs krājam naudu šai biļetei.”

Uzmanīgi turot drebošajās rokās dārgo biļeti, Purvājs uzlūkoja savu meitu un trīs mazbērnus.

„Bet kur tad tie mazie gulēs? Jums jau Kanadā māja nav liela. Un man taču nemaz nav ieceļošanas atļaujas.”

„Ieceļošanas atļauja ir jau

nokārtota, un, saspiežoties ciešāk, vietas pietiks visiem. Vismaz tur tev būs kāds, kas par tevi rūpējas, vāra ēdamo un apkopj.”

Vecais Purvājs glāstīja savas nu jau pieaugušās meitas matus, nevarēdams atrast vārdus, ar kuriem izteikt pateicību par priecīgi pārsteidzošo Ziemsvētku dāvanu. Tad viņš sāka kaut ko prātot savā veca vīra prātā:

„Tagad tik daudz runā, ka Ziemsvētki vairs neesot tādi kā agrāk. Tie esot kļuvuši daudz komerciālāki ar daudz naudas izšķiešanu un ieraušānu, bez patiesā Ziemsvētku prieka. Pat bērni vairs netic Ziemsvētku vecīša esamībai. Bet, kas to saka, tie maldās. Redziet, pat pašam Ziemsvētku vecītim ir piešķirta vislielākā debesu dāvana!”

MARTA LANDMANE

(Nobeigums)

Priekšstrādnieks daudzreiz stāvējis te, cepuri rokās burzīdams. – Vai sērs kancelejā? – Nē, par agru. Kanceleja vēl aizslēgta. – Ko nu? – Ja vajadzība steidzīga, es klauvēju pie guļamistabas durvīm. Muižas ļaudis nekad nav sēru redzējuši pidžamā, izspūrušiem matiem, drusku aizpampušām acīm, viskija glāzi drebošā rokā. Es pie tāda skata esmu pieradusi...

„Neaizmirsti noslaucīt logu palodzes. Ritdien no siltumnīcas sanesišu mājā podos audzētās mārtiņrozēs. Tās pašlaik pilnos ziedos. Lēdijas miļākās puķes,” virtuvē ienācis, saka dārznieks. Nosalušās rokas viņš saberzē un pa- stiepi uz plīts pusi. – Taču kaut kas mums abām kopējs ar lēdiju Ete- li. Abas milām mārtiņrozēs... Kas būtu bijis novembris Latvijā bez mārtiņrozēm? Baltie un tumšsārtie ziedi piederējās vienpadsmitam un astoņpadsmitam datumam. Ar rūsganām mārtiņrozēm pušķojas mārtiņbērni, iedami ķekātās...

„Vai tev tur kannā vēl ir kāds piliens karstas tējas? – Ārā sācis pūst austrumvējš. Nejauki auksts. Viens labums gan – izdzenās mig- lu,” saka dārznieks.

Šajos garajos vakaros vienmēr turu pilnu tējas kannu uz plīts. Nē, virtuvē es šovakar nepalikšu. Ne- paliktu pat tad, ja te būtu mūrītis un circenis aizkrāsnē.

Gribu būt viena. Vismaz tik ilgi, kamēr vīrs pārbrauks. Sērs viņu paņēma līdzī uz pilsētu. Automa- šīnai kaut kas labojams. Ja gadīju- mā spēkrati uz ceļa apstājas, tad parocīgi būt diviem. Viens var ratus stumt. Otrs – dot padomu, kā stumt.

Pirms eju augšā, māla pudeli piepildu ar karstu ūdeni. Smago pudeli mums aizdeva miesnieka sieva. Kad bija dzirdējusi mani gaužoties par drēģnu gultas veļu un ledainām kājām.

Guļamistabas Anglijā neapsilda. Vienalga, vai tās kungu vai kalpu. Mūsu mājokli arī dzīvojamā ista- biņā nav paredzēta apsildīšana. Mums vienmēr atļauts uzturēties virtuvē. Tur ir siltums, gaisma. Galvenais, ja kādam esam vaja-

dzīgi, tad vieglāk mūs sasaukt vir- tuvē nekā bēniņos. Sevišķi vēlā vakara stundā.

Guļamistabā uzvelku vīra džem- peri. Pelēku un asu. Tādus piešķīra pārvietotām personām Vācijas no- metnēs. Uz pleciem uzmetu mē- teli. Apsēžos vecajā šūpulkrēslā. Pie kājām pielieku silto pudeli.

Sakarīgi domāt nespēju. Domas līdinās bez jēgas un mērķa. Kā kaijas vētrā. Vestuli nenobeigšu. Pasniedzos pēc grāmatas – Zi- naidas Lazdas „Tālais dārzs”.

Satrūkstos, kad ienāk vīrs. Biju iesnaudusies.

„Tu ilgi biji projām,” saku, acis berzēdama.

„Tā iznāca. Vēlu pārbraucām no remontdarbnīcas. Kad sērs aiz- gāja gulēt, es vēl atgriezos garāžā. Paskatīties karburātoru.”

„Tik vēlā stundā darījies pa garāžu?”

„Vai esi aizmirsusi, kur mēs pir- mo reizi tikāmies?”

„Vācijā, nometnē – automecha- niķu izlaidumā. Tu turēji rokās kursa beigšanas apliecību. Pavi- sam svaigu un vēl nesalocītu,” at- ceros un pasmaidu.

„Nu, redzi nu! – Jā, tad biju virtuvē sasildīties. Kamēr sildījos, uzziēdu pāris sviestmaizes. Tēja arī vēl bija silta. Te gan necilvēcīgi auksts. Elpa kūp. Ritu prasišu elek- trisko sildītāju. Noteikti! – Pat Ri- pulim pašam savs sildītājs,” vīrs sirdās, svārkus pakārdams.

„Starp citu – pēdējās laika ziņas: ārā tā kā mēģina snigt.”

„Snigt? – Vienā elpas vilcienā es- mu pie loga. Atvelku aizkarus. Naktis miglains tumsu nomainī- jusi vizmaina krēsla. Snieg!”

Gaiss pilns lielām pārslām. Kā kristalla zvaigznes tās staro. Kā bars baltu taureņu lidinās, šūpojas, virpuļo. Pārmetušas kūleni, no- sēžas uz loga palodzes. Tik viegli kā pieneņu pūkas. Pamazām ap- snieg dārza lapenes jumts, maura zāle, pusizplaukušie rožu ziedi. –

„Snieg! – Tik tīrs un žilbinoši balts var būt tikai Latvijas snieg. Jā, tas noteikti ir manas dzimte- nes snieg, kas šonakt krīt uz sve- šiem ozoliem, asiem dzīvzogiem, šķautnainiem Velsas kalniem.

Pēkšņi man gaužām iekārojās sniega. Saujas vēsa, gurkstoša snie- ga. Piespiest to pierai, acīm. Paber- zēt vaigu. Palaizīt, pagaršot. Kā toreiz, bērnu dienās... Ja loga apak- šējā rūts būtu atverama, es saveltu sniegu, kas sakrājies uz palodzes. Atverama tikai augšējā rūts.

„Izīešu ārā, ilgi nebūšu,” saku, zem krēsla meklēdama kurpes.

„Suni gan nepamodini. Pati zi- ni, kāds trācis tad izcelsies,” apmie- gojies atbild vīrs.

Uzmanīgi, gaismu neieslēgusi, taustos lejup pa stāvajām kāpnēm. Bez trokšņa sasniedzu ārdurvis. Piesardzīgi atslēdzu. Pa šauru spraugu spraucos ārā.

Tūlīt pacelšu seju pret debesīm. Izstiepšu rokas. Tūlīt tīras snieg- pārslas nolaidīsies uz pieres, acīm, delnām...

Esmu par vēlu. Sniegš pārstājis snigt. Puspievērtās durvis gaida mani atpakaļ. Svešas durvis.

***

Astoņdesmito gadu sākumā citi

latvieši dzīvoja tai vietā. Kādā marta ritā gaišmataina meitene steidzās lejā no bēniņiem, sauk- dama: „Paskat, ko es atradu starp veciem žurnāliem un avīzēm. Pie- rakstītu burtnīcu! Lapas pavisam nodzeltējušas un trauslas, ar atlo- cītām ēzeļa ausīm. – Un vai vari ie- domāties? – Vietām pat rakstīts ar vienkāršo zīmuli! Tām jābūt aiz- vēsturiskām piezīmēm. Es tās pār- šķīrstīju. Vietām paburtoju. Izlie- kas garlaicīga lasāmviela. Drusku vecmodīga. Drusku sentimentāla. Nepatika. Varbūt tev būs pacietība izlasīt? Atradīsi sev ko piemērotu.”

Rokās man ielidoja burtnīca mikstiem, saburzītiem vākiem. Kā piekusis putns, kas pārlidojis jū- ras...

Aizkrita ārdurvis. Noklaudzēja steidzīgi soļi. Viņas veselīgie smiek- li atskanēja ielā... Atkal jau aizskrē- jusi bez brokastīm.

Brīžiem man liekas, ka gaišma- tainā, vienmēr nevaļīgā meitene, kas gadu vietā skaita kalorijas, stāv upes vienā krastā, es – sirmos ma-

tus aiz ausīm atglaudusi – otrā. Kā pārmest laipu?

Vakarā, kad pēdējais zvirbulis bija aizgājis gulēt un debesis par- rādījusies pirmā zvaigzne, apsēdos uz loga palodzes un lasīju Dzidras piezīmes... Brīžiem pasmejās, brī- žiem nopūtos... Arī es reiz, iekri- tusi uz mutes svešā spilvenā, elso- dama prasīju – kāpēc?

Arī es reiz gribēju izraut Anglijas rozēs ar visām saknēm. Tajā vietā iedēstīt kumelītes un dilles...

Kāpēc viņa, kāpņu galā šūpo- damās, nesacīja: „Es atradu vecu, apsūbējušu spoguļi. Kā liekas, stikls vēl labs. Tikai jānospod- rina.” – Nē, tā sacīt viņa nevarēja. Viņa pieder citai paaudzei, citam laikmetam. Dzidras piezīmēs savu atspulgu viņa nekad nesaskatīs. Es redzu pazīstamus vaibstus. Varbūt saredzēs arī citi?

Tie, kas, tāpat kā Dzidra un Ernests, atpakaļceļu pazaudējuši, toreiz stāvēja svešās krustcelēs, vieglām ceļasomām, bet smagām sirdīm.

LAURA MILLERE,
DV Jaunatnes nozare

Gunāra Astras piemiņai veltīts sarīkojums

Piektdien, 13. decembrī, sasaucoties ar Gunāra Astras teikto pēdējo vārdu 1983. gada 15. decembrī, viesnīcā „Radi un Draugi” konferenču zālē notika G. Astras un viņa laikabiedru piemiņai veltīts sarīkojums, ko rīkoja Daugavas Vanagi. Sarīkojuma ietvaros tika atklāta Latvijas Valsts arhīva darbinieku sagatavotā virtuālā dokumentu izstāde, kā arī apbalvoti Daugavas Vanagu rīkotā literārā konkursa „Gunāra Astras un viņa līdzgaitnieku/laiķabiedru loma Latvijas neatkarības atjaunošanā” otrās kārtas dalībnieki un uzvarētāji. (*Skat. arī BL Nr. 47, 2013. g.*)

Konkursa otrajā kārtā, tāpat kā pirmajā, piedalījās septiņi jaunieši ar apjomīgiem un dziļiem pētījumiem gan par pašu Gunāru Astru un viņa personību, gan arī par viņa laikabiedriem. Īpašu uzmanību žūrijas skatījumā izpelnījās Annas Elizabetes Griķes darbs „Gunāra Astras runas „Pēdējais vārds” saturiskā un lingvistiskā analīze”, kas ir dziļš pētījums no līdz šim neapskatīta aspekta, analizējot mākslinieciskās izteiksmes līdzekļus tieši G. Astras runā. Darba mērķis ir bijis

savilkt saikni starp Latvijas neatkarības atgūšanu, Latvijas PSR valodu jautājumu un Gunāra Astras runu „Pēdējais vārds”. Šis pētījums var noderēt par papildinājumu iepriekš veiktajiem pētījumiem par Gunāru Astru, viņa lomu Latvijas vēsturē un par pašu šo laika posmu. Likumsakarīgi – Annai Elizabetei Griķei pirmā vieta konkursā un Daugavas Vanagu balva – 250 latu.

Otro vietu ar saturiski interesantu, viegli lasāmu un ļoti plašu literatūras klāstā balstītu pētījumu ieguva Zane Bondare. Zane savā darbā raksta: „Latviskums ir mūsu tautas vēsturiskā un vēl pilnīgi līdz galam neizzinātā daļa. Latviska Latvija kā mūsu bagātību un vērtību krātuve atklājas G. Astras prātam, jo viņš spēja mācīties un augt, G. Astram bija sirds, kas milēja savu dzimteni – tēvu zemi, viņš apzinājās un cieņīgi savas vēsturiskās saknes, to cēlumu un diženumu. Latviska Latvija viņam bija ne tikai čaula vai trauks, bet gan piepildīta ar neizmēramu saturu, ko viņš centās saglabāt.”

Trešajā vietā ierindojās Anastasija Smirnova no Latvijas Univer-

sitātes Vēstures un filozofijas fakultātes, viņa saņēma ne tikai Daugavas Vanagu naudas prēmiju 100 latu apmērā, bet arī Latvijas Nacionālā arhīva speciālbaltu – iespēju kopēt un izmantot jebkuŗu Latvijas arhīva rīcībā esošos materiālus 100 latu vērtībā. Domājams, tieši Anastasijai, kā jau vēstures studentei, šāda balva būs ļoti noderīga turpmākajā mācību procesā. Viņa savā darbā plaši pētījusi Gunāra Astras saraksti ar brāli Hariju, daudz citējot vēstulēs rakstīto un analizējot sarakstes nozīmi.

Nākamajās vietās – Guntis Ozols (Limbažu 3. vidusskola), Rita Kurele (Mazsalacas vidusskola), Dāvis Vasariņš (Limbažu 3. vidusskola) un Kristers Zīvers no Ēvelles pagasta. Žūrijas locekļu viedoklis šoreiz bija vairāk vai mazāk saskanīgs.

Uz konkursa apbalvošanas sarīkojumu bija ieradušies arī lielākā daļa žūrijas locekļu. Savas speciālbaltas favorītiem pasniegta eiroparlamentārieši Inese Vaidere un Kārlis Šadurskis. Īsu uzrunu teica Māris Ruks un no Latviešu akadēmisko mācībspēku apvienības dāvināja visiem

dalībniekiem grāmatu ar J. Priedkalna publikācijām par nacionālām temām. Katrs dalībnieks saņēma arī vērtīgu grāmatu velti – Tāivalža Vilciņa „Skolu jaunatne nacionālajā cīņā”, Latvijas Valsts arhīva izdotās „Represijas pret latviešiem PSRS 1937–1938”, „Migranti Latvijā”, „Latvijas iedzīvotāju pirmā masveida deportācija 1941. gada 14. jūnijs”, „Konferences trimdā, kultūra, nacionālā identitāte, referātu krājums”, Māra Ruka „Gunārs Astra” un „Spridzinātāji” un Rolanda Kovtuņenko „Mores kauja”. Dalībniekiem tika pasniegta arī Daugavas Vanagu Latvijā pateicība par dalību konkursā, ziedi un suvenīri (dienagrāmata 2014. gadam un pildspalva) ar moto „Daugavas Vanagi, sasauksimies!”.

Otrajā sarīkojuma daļā tika atklāta Latvijas Valsts arhīva sagatavotā virtuālā izstāde, jo šogad aprit 30 gadi, kopš Latvijas „Padomju Sociālistiskajā Republikā” notika vairākas politiskās prāvas, kuŗu rezultātā astoņi cilvēki – Gunārs Astra, Jānis Barkāns, Ints Čāltis, Lidija Doroņina-Lasmane, Gunārs Freimanis, Boriss Grezins, Jānis Rožkalns un Jānis

Vēveris par „pretpadomju agitāciju un propagandu” tika notiesāti un ieslodzīti PSRS „labošanas darbu kolonijās”, bet Ģedertam Melngailim par to tika piemērota piespiedu ārstēšana „speciāla tipa psihiatriskajā slimnīcā”. Pieminot šos notikumus, Latvijas Nacionālais arhīvs ir izveidojis virtuālo izstādi: 1983. gada politiskās prāvas okupētajā Latvijā. Izstādi sagatavojuši Latvijas Nacionālā arhīva speciālisti Aija Kalnciema, Ainārs Bambals, Ainārs Mazvērsitis, Guntis Švitiņš un projekta vadītājs Gints Zelmenis.

Par sarīkojuma sirsniņu nobeigumu bija parūpējies Limbažu 3. vidusskolas skolotāja Daiga Rudzīte, – tieši viņas audzēknis Artūrs Grugulis uzvarēja konkursa iepriekšējā kārtā. Šoreiz cita skolniece – Estere Šlendaka – lasīja Artūra darba fragmentu un novēlējumu visiem klāt esošajiem un neesošajiem. Nobeigumā sanākušos uzrunāja DV priekšnieks Andrejs Mežmalis, izsakot cerību, ka šīs paaudzes jaunieši būs tie, kas arī turpmāk iedzīvinās Gunāra Astras un citu viņa laikabiedru – Latvijas patriotu idejas dzīvē un darbos.

Vēstījums par vefiešiem

Ivars Bražis, *Minoksa mantinieki, apgāds „Zvaigzne ABC”, 2013. g., 424 lpp.*

EDUARDS SILKALNS

1977. gada Ziemsvētkos Zalcburgā viesizrādi sniedza kāda Austrumvācijas operas trupa. Izrādīta tika **Karmena**. Kamēr pirmajā cēlienā titulvarone ar darba biedrenēm no tabakas fabrikas bija izsprukušas uz pīppauzi un koķetēja ar zaldātiem skatuves priekšplānā, turpmē dibenfonā varēja vērot turpināties cigarešu ražošanas procesu. Iestudējums puda toreiz Austrumeiropā valdošo ideoloģiju: dzīve ir darbs; kas nestrādā, tam nebūs ēst; ražo, ražo, ražo! Savukārt pašreizējā 2013.–2014. gada sezonā citā Austrijas pilsētā – Insbrūkā skatāma Bizē otra pazīstamā opera **Pērļu zvejnieki**, kur laiku pa laikam, rotējošai skatuvei attiecīgi sagrozoties, redzama divstāvu ēka, kuŗas apakšējā stāvā notiek nozvejoto pērļu apstrādāšana, bet augšējā iekārtoties tekstilrūpnīca. Kāds sakars apgērbu gatavotājiem ar pērļu zvejniekiem? Režisors programmas grāmatiņā pastāsta, ka vēlēties pievēst uzmanību smagajiem apstākļiem, kādos jādzīvo un jāstrādā lētajam Āzijas zemju darba spēkam.

Dažam operas cienītājam, pūristam, varētu „piegriezties”, redzot nedaiļus industriālus procesus ietilpinātus komponistu varbūt pavisam citādi domātos daiļdarbos. Par dzīvi, darbu un ko der celt skatuvē vai tilpināt grāmatā liek domāt arī pensionētā (VEF elektrotehniskās fabrikas Valsts ilggadējā vadotā darbinieka Ivara Braža apjomīgais atmiņu stāsts **Minoksa mantinieki**. Ja neesat cilvēks ar Braža speciālitāti stipri radniecīgu tehnisko izglītību, palūkojiet, kaut vai ar sakostiem zobiem, izlauzties cauri kaut vienai pašai viņa rindkopai:

Koordinātu izvirpošanas iecirknī

pēc inženieru konstruktoru un inženieru tehnologu izstrādātiem rasējumiem/zīmējumiem un tehnoloģiskajām kartēm aizzīmēja, izurba un dažreiz arī izfrēzēja nepieciešamās kontūras ar precizitāti no pieciem mikroniem līdz divām simtdaļām milimetra. Šo darbu veikšanai iecirknī bija kādas 8-10 augstas precizitātes „Hausera”, „Lindera” un citu marku iekārtas. Kā palīgriekus izmantojām speciālās izvirpojamās galviņas ar griežņiem, aizzīmējamās ierices, ar kuŗu palīdzību uz slīpētajām metalla virsmām varēja uzzīmēt dažādas konfigurācijas figūras, precīzu urbumu veidošanas urbjuš jeb lielgabalurbjuš, rīvurbjuš un dažreiz arī pirkstveida frēzes. Uzdotās koordinātas varēja precīzi noteikt ar šķērsvirzienu, garenvirzienu un vertikālās padeves iekārtām, suportiem, iekārtās iestiprināmiem mikroskopiem un precīziem mērinstrumentiem. Kā precizitātes izmantojām pēc zīmējumiem precīzi slīpētas vai virpotas tērauda detaļas. (123.–127. lpp.)

Varbūt savus dzīves stāstus stāstīt vajadzētu ļaut māksliniekiem, skolotājiem (jo visi lasītāji taču arī reiz paši gājuši skolā!), izmeklētājiem un pavadējiem (spriedze!), ceļotājiem, kādas pārdabiskas parādības reiz redzējušiem, diplomātiem, bet plašāku lasītāju saimi uzrunāt vajadzētu aizliegt šauru zinātnes nozaŗu ekspertiem un inženieriem?

Ka autoram var būt arī siltas cilvēciskas jūtas un ka viņam rūp arī citas lietas, ne vien darbs un karjēra, liecina daudzas vietas īpaši grāmatas sākuma posmā, kur viņš stāsta par savu jaunību un privāto dzīvi. Vai rindkopas par laiku, kad viņa dzīvesbiedre bijusi gaidībās, neizklausās kā no

Atceroties patikamo tikšanos 1991. gada novembrī ar **Laika** žurnālistu Osvaldu Sāpi Kolorādospringsā, uzdrošinot piedāvāt publicēšanai šo foto no 1991. gada ar mani (pa kreisi), žurnālistu O. Sāpi (vidū) un M. Valdmani (pa labi) ASV Gaisa spēku akadēmijā Kolorādospringsā. Ivars Bražis

PS. Grāmatu „Minoksa mantinieki” iespējams iegādāties elektroniskā formā: <http://www.zvaigzne.lv>

pavisam citas operas ņemta nekā nule citētā? -

Es gaidīju meitenīti – varbūt tādēļ, ka vēlējos pats savām acīm redzēt, kā par skaistu sievieti izaug tāda pati skaista meitene kā mana Velta, un tādēļ, ka biju klāt, kad arī mana māšle izauga par mīļu un skaistu meiteni, un, iespējams, arī manas mazās, žiperīgās māšīcas Velgas dēļ. Pat pateicu sievai, kādu es gribētu dot vārdu. No kādas grāmatas man bija ļoti iepatīcies Dagnes vārds. (130.)

Varam minēt, kāds bijis iemesls divu ļoti atšķirīgu plūsmu – autora privātās un profesionālās dzīves plūsmu saplūdināšanai kopā vienā grāmatā. Galvenā vēlēšanās būs bijusi aizpildīt grāmatniecisku robu apstākļos, kad „viena no ievērojamākajiem Latvijas uzņēmumiem – VEF vēsture vēl jāuzraksta” (5.). Autors gan pazemīgi aizrāda, ka viņa mērķis nekādā ziņā neesot bijis vispusīgi aprakstīt VEF vēstu-

ri laikā, kad viņš tur strādājis; viņš pieminot tikai tos notikumus un faktus, kas viņam iespiedušies atmiņā. Tomēr šādu faktu un notikumu ir ļoti daudz, tāpat kā daudz ir viņa darba gaitas raksturojošu un viņa darba kolleģu foto attēlu. Ja minējums pareizs, privātās dzīves aprakstiem grāmatā ir sekundāra loma, un tie tur iestrādāti, lai ievilinātu lasišanā plašāku lasītāju loku ārpus profesionālās elites. Bet iznākums nu ir tāds, ka „parastais lasītājs” daudzas lappuses droši vien izlasīs vārdu pa vārdam, bet vēl lielākam skaitam citu lappušu viņš pārļaidīs tikai paviršu skatu.

Padomju laikus uz vietas Latvijā nepieredzējušie šo rindu lasītāji no grāmatas gūs vienu otru ieskatu Latvijas politiskās un ekonomiskās dzīves fonā, piemēram, Brežņeva u.c. stagnācijas gados, tādā kā sistēma jau sāka grīloties un tuvojās un beigās atnāca neatkarība. Daudzus t.s. trimdas lat-

viešus interesē zināt, kādas tad īsti bijušas padomju laikā prominētu Latvijas cilvēku dvēseles: vai viņi tiešām bijuši kā redīsi ar sarkanu mizu, bet iekšā balti, jeb vai bijis kā citādi. Ivars Bražis – jāsaka, stipri ticami – atklāj sevi arī šajā ziņā.

Vienubrīd viņš lepojas: „Nekad un nevienam neesmu lūdzis sevi pārcelt citā, izdevīgākā vai augstākā amatā.” (141.) Kopš 1954. gada sabijis par komjaunieti (112.), viņš 1967. gadā kļūst par Padomju Savienības komunistiskās partijas biedru (154.). Nākamajā teikumā ar naivīti starp domu zīmēm viņš vēsti: „Jau pēc mēneša – vai nu tā bija sagādāšanās, vai ne – es tiku nozīmēts par cietmetallu aprīkojuma konstruktoru biroja priekšnieku un Instrumentu nodaļas priekšnieka vietnieku.” 1990. gadā autors „atmet partijai ar roku”. Nupat minētā runa par sagādāšanos pagaist, un lasām: „Ar... depresīvās partijas „maizes karti” kabatā es daudzus gadus varēju bīdīties augšā pa karjēras kāpnēm...” (313.)

Drīz pēc tam I. Bražim pienāk pensionēšanās laiks, un arī VEF nevar palikt tā pati vecā. Bražis apciemo Austrāliju, ASV, iepazīst turienes latviešus. Pēc kādam vakariņām pie Latvijas vēstnieces Francijā – Ābolas kundzes viņš jūsmo: „Kāds vitāls spēks, vienkāršība un viesmīlība piemīt šai latviešu sievietei, kuŗa lielāko savas dzīves daļu nodzīvojuši brīvā pasaulē. Par šim tautiešu īpašībām savulaik jūsmoju arī tālajās zemēs Austrālijā un Amerikā.” (348.)

Komunistiskās ideoloģijas būtu I. Bražis sauc par agresīvu un represējošu. (236.) Uz viņa grāmatas vāka pār VEF jumtu plīvo sarkanbaltsarkanais karogs.

Ziemsvētkos pogos lakstīgalas

Ilze Gaisa //Foto no I. Gaisas personiskā arhīva

Par šādu jaunumu jāpateicas **Ilzei Gaisai**. Jo septembra vidū viņa pašā Rīgas centrā, Avotu ielā 7, atvērusi veikalu „122 lakstīgalas”. Radošu ideju uzņēmējai vienmēr bijis pārpārēm. Arī enerģijas to īstenošanai nekad nav trūcis. Pirms sešiem gadiem viņa šajās telpās atvēra Rīgā vie-

nīgo kafejnīcveikalu „Siers un vīns”. Produktu klāsts tajā bija pievilcīgs un daudzveidīgs. Savulaik lasītājiem par to bija stāstīts arī laikrakstos *Laiks* un *Brīvā Latvija*. Stāstīts par aizrāvīgās uzņēmējas paveikto darbu un iespējām veikalā nopirkt patiešām labu sieru. Arī šo rindu autore

tur labprāt pirka izcilo Limbažos ražoto sieru *Monterigo*, ko varēja dabūt salauzītu mazos gabaliņos. Ērti un pievilcīgi.

Taču... „viss nāk un aiziet tālumā un sākas viss no gala”. Pēc sešu gadu visai veiksmīgas darbošanās un iemantotās pircēju uzticības Ilze savā uzņēmējdarbībā izdarīja nelielu pagriezieni. Slēdza iepriekšējo veikalu un tā vietā atvēra citu. Tagad tas ir ekoloģisku produktu veikals. Un, protams, kā jau Ilzei raksturīgi, ar daudzveidīgu un visai pievilcīgu produktu klāstu.

Nosaukumu jaunajam veikalam Ilze ilgi nevarēja izdomāt. Pāršķirstīja ne mazumu dzejas grāmatu. Un tad... Saistīja kāds Imanta Ziedoņa dzejolis, kurā ir 122 lakstīgalas. Lūk, kādam jābūt jaunā veikala nosaukumam! Ideju visnotaļ atbalstīja arī Lienīte Čodare, kas vēl kopš siera un vīna laikiem ir labs palīgs un arī teicama pārdevēja. Par ideju abas dāmas ir visnotaļ priecīgas. Starp citu, viss Imanta Ziedoņa dzejolis, kurā dzied 122 lakstīgalas, redzamā vietā lasāms tirdzniecības zālē pie vienas sienas.

Veikalā valda īpaša gaisotne. Ilze un Lienīte, kā allaž, izstāro labestību un vēlmi palīdzēt iepirkties. Kopā ar 122 lakstīgalām viņas gaida Ziemsvētkus. Un, ja izdosies īpaši noskaņoties un piedomāt, varbūt varēs saklausīt 122 lakstīgalu pogošanu. Vajag tikai nedaudz fantāzijas.

Armīda Priedīte

ZIŅAS ĪSUMĀ

Daugavpili saskaņā ar pilsētas domes saistošajiem noteikumiem svētdienās, svētku dienās, pareizticīgo un vecticībnieku Ziemsvētkos un Jaungada dienā sabiedrisko transportu iedzīvotāji var izmantot ar 50% atlaidi.

Kokneses novada dome Ziemsvētku saldumu paciņas dāvināja ne tikai bērniem, bet arī novadā deklarētajiem 32 iedzīvotājiem, kuri uzturas Skrīveru, Neretas, Pļaviņu un Iršu sociālās aprūpes centros. Savukārt vientuļie novada pensionāri saņēma nevis saldumu paciņas, bet gan naudas pabalstu.

Šķeltovas pagastā, Aglonas novada domes deputāta Nikolaja Platonova zemnieku saimniecībā „Ziemeļi K”, Ziemsvētku priekšvakarā atklāja modernu liellopu fermu. Tā tapusi ar Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) finansiālu (50 %) atbalstu. Būvniecība izmaksāja 360 000 latus.

Tukuma novada Pūres pagastā izveidots viens no jaunākajiem kooperatīviem Latvijā „Kurzemes jērs” (valdes priekšsēdis Jānis Tērauds), kura pamatdarbība ir aitu un kazu audzēšana.

Kokneses novada Iršu pagastā aizsardzības ministra Arta Pabrika (V) zemnieku sēta „Nomaļi” ar Kultūras ministrijas (KM) rīkojumu iekļauta Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā. 1892. gadā izveidotie „Nomaļi” ir bijusi Iršu muižas vācu kolonijas saimniecība Nr. 18. Tas ir nozīmīgs tautas celtniecības objekts ar augstu autentiskuma pakāpi, īpaši dzīvojamā ēka. Kultūrvēsturisko nozīmi ceļ arī vēsturiskā unikālitate, jo šī ir vienīgā saglabājusies sēta no bijušās vācu zemnieku kolonijas Latvijā (1766. - 1939.), un bija unikāla parādība Baltijas mērogā.

Latvijas šķirnes cūku, cūkgāļus un tās produkcijas importa aizliegumu uz Krieviju 2013. gada 16. decembrī ir atcēlis Krievijas Fitosanitārais un veterinārais dienests. Cūku importa aizliegumu no 2012. gada 20. marta pamatoja ar Šmallenbergas vīrusa izplatības risku, nepietiekamas veterinārās kontroles un dzīvnieku veterinārās sertifikācijas nodrošināšanu un ES uzņēmēju pārkāpumiem importa/eksporta dokumentācijas aizpildīšanā. Tomēr visām ES valstīm vēl aizvien ir spēkā ierobežojumi kausēšanai paredzēto cūku un nobarojamo sīvēnu ieviešanā.

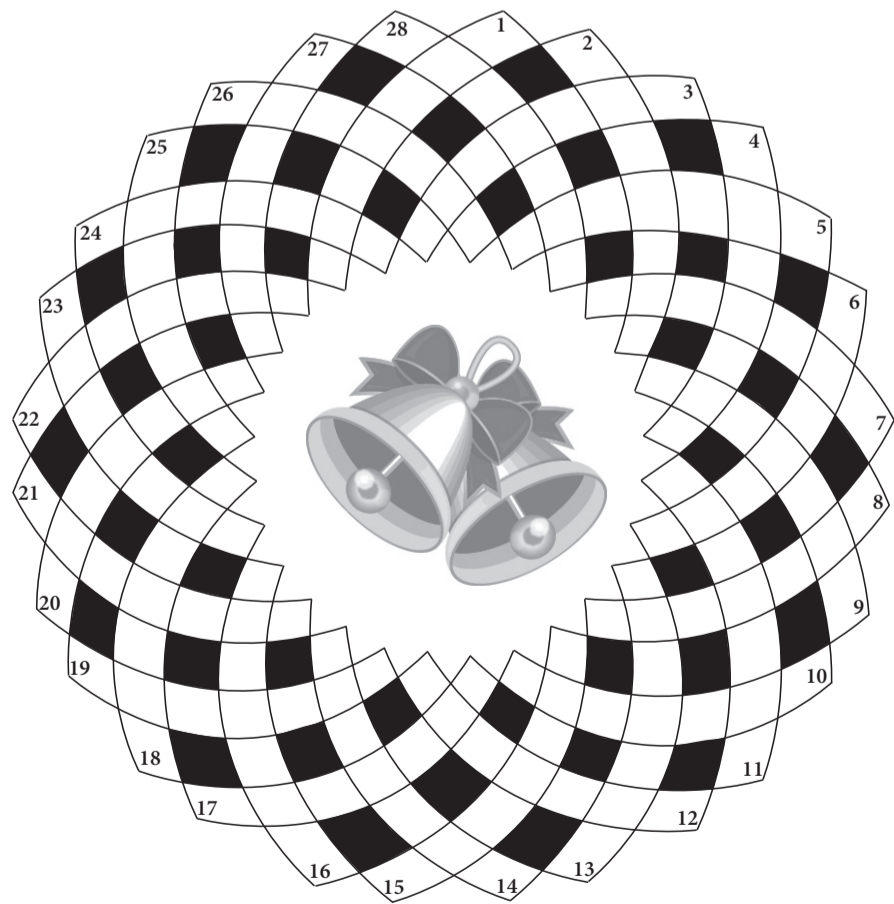
Pāvilostas un Ventpils novada zvejniekiem 2014. gadā palielināts zvejas limits piekrastes ūdeņos. Pēc gadskārtēji ierosināto maiņu rūpnieciskās zvejas noteikumos un to zinātniskā pamatojuma izvērtēšanas Pāvilostas novada pašvaldībai piešķirts viena velkamā vada limits, bet Ventpils novada pašvaldībai par 70 tikiem palielināts reņģu tiklu limits.

Jēkabpils autobusu parks iekļuvis apdrošināšanas sabiedrības „BALTA” Latvijas Darba devēju konfederācijas un Drošas braukšanas skolas rīkotā konkursā finālā, kur sacentīsies ar 11 Latvijas uzņēmumiem no Rīgas, Jelgavas, Ventpils, Valmieras, Tukuma un Saldus. Uzvarētāji tiks paziņoti janvārī, konkursa nobeiguma apbalvošanas ceremonijā. Labākie saņems vērtīgas balvas no konkursa rīkotājiem un atbalstītājiem – Latvijas Pasažieru pārvadātāju asociācijas, autopārvadātāju asociācijas „Latvijas auto” un Latvijas Darba devēju konfederācijas.

Īsziņas sagatavojusi Valija Berkina

Sastādījusi DAIGA KALNA (ASV)

KRUSTVĀRDU MĪKLA

grīdas klāšanai. 28. Apdzīvota vieta Alsungas novadā.

Nepārskaitļi. 1. Pilsēta Z-Vidzemē. 3. Piemešanās vieta; paspārne. 5. Gluda, viļņu noskalota ūdenstilpes krasta daļa. 7. Upe Latvijā. 9. Planēta. 11. Transportlīdzeklis braukšanai pa sniegu vai ledu. 13. Ceremonija. 15. Izdomājumi, blēņas. 17. Tas, kas ir atdarināms; priekšzīme. 19. Samērā liels. 21. Liecot pavirzīt uz leju. 23. Tropos mītošs sīkspārņu kārtas zīdītājs. 25. Viltīgs, veikls. 27. Ļaundabīgs audzējs.

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 48) atrisinājums

Pārskaitļi. 2. Liedags. 4. Cirtnis. 6. Putenis. 8. Mediķis. 10. Noteikt. 12. Versija. 14. Meirāni. 16. Periods. 18. Atbalss. 20. Kabacis. 22. Kariete. 24. Ciemats. 26. Klients. 28. Bostona.

Bostona.

Nepārskaitļi. 1. Korekts. 3. Diktāts. 5. Cildens. 7. Lustīgi. 9. Metenis. 11. Komīķis. 13. Lemesis. 15. Leksika. 17. Teorija. 19. Staigāns. 21. Lavanda. 23. Fajanss. 25. Fiziķis. 27. Klimats.

Pārskaitļi. 2. Gaujas pieteka. 4. Maigs, viegls. 6. No kaņepju vai līnu gaŗšķiedras atdalīta rupja īsšķiedra. 8. Pazode. 10. Tautā plaši lietoti īsi izteicieni. 12. Izaukt lielam, sasniegt briedumu. 14. Universs. 16. Kļūt slapjam. 18. Stāvoklis, kad uz laiku ir pārtaukta kaŗadarbība. 20. Šķidrums saldais ēdiens no augļiem un ogām. 22. Uztūkums. 24. Pūka; šķiedra. 26. Materiāls, ko lieto

LETA
nacionālā ziņu aģentūra

Sāc rītu ar Preses apskatu!

- ◀ Latvijas preses publikāciju anotācijas
- ◀ jaunākās valūtas un laika ziņas
- ◀ nozīmīgākie dienas notikumi
- ◀ šodienas jubilāri

Apskatu Jums izdevīgā veidā - internetā vai e-pastā piegādāsim katru darba dienu līdz plkst. 9:00

Vairāk par pakalpojumu vari uzzināt: www.leta.lv
LETA, tālr.: +371 67222509, e-pasts: marketing@leta.lv

Pateicība

Tik daudz skaistu svētku apsveikumu!
Tik daudz laba vēlējumu! Vissirsnīgākā pateicība sūtītājiem.

Doma Jaunam gadam:
Div' bagāti sadzīras
Ziemu ciest, nenosalt:
Bitīt' koka namiņā,
Rudzīts ledus gabalā.

Dzidra Lesterā

Rakstveida apsveikumu vietā
ziedojušs laikrakstam *Brīvā Latvija*

Lūgums ziedot pa latīnam remontam,
jo 1. grupas redzes invalide grib savu jumtiņu uz galvas.
Konts – LV96HABA0551012054904. Tālr. 63123330

BRĪVĀ LATVIJA

APVIENOTĀ *LONDONAS AVĪZE* UN *LATVIJA*

ESAM PIEEJAMI GAN DRUKĀTĀ,
GAN DIGITĀLĀ VERSIJĀ

DIGITĀLĀS VERSIJAS GADA ABONEMENTA MAKSA - 49 EIRO

Ja vēlaties saņemt jaunākās ziņas, lūdzu,
sūtiet vārdu un uzvārdu uz
info@brivalatvija.lv

RADI UN DRAUGI

VIESNĪCA ★★★★★

WWW.HOTELRADIUNDRUGI.LV

MĀRSTAĻU IELA 3 | RĪGA LV1050 | LATVIJA | +371 6782 0200

LAIPNI LŪGTI RĪGĀ, ANGLIJAS DAUGAVAS VANAGU
FONDA VIESNĪCĀ "RADI UN DRAUGI"!

Vēlaties uzzināt par tautiešiem Lielbritānijā?

www.latviesiem.co.uk

Lai Ziemassvētku prieks ienāk jūsmājās!
Sirsnīgs paldies par lielisko sadarbību!
Lai nākamā gadā tā turpinās vēl ciešāk!

Jaunajā gadā darbotiesprieku un
veiksmi dažādu ieceru īstenošanā novēl
Vita Gaiķe,
Ingrīda Viksna,
Jānis Mežaks
un visa "Latvija Amerikā" redakcijas saime

Lai Dievs turpina katru no Jums iedvesmot un
svētīt ar veselību, veiksmi!
Mieru un svētību visai mūsu latvju tautai!

Jūsu
prāv. Lauma Zuševica

Visas tās būtiskākās lietas mēs sakām klusi,
mīlestības vārdus jau mēs neizkliežam...

Gaišus Ziemassvētkus un muzikāliem brīnumiem pilnu
Jauno gadu vēlot, cieņā -

PV PĒTERA
VASKA
FONDS

P. Vaske

MATĪSS KUKAINIS
ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM
ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Valņu iela 3, Rīga, LV-1050
matiss@sk-legal.com
+371 28390346

Visas Latvijā iznākušās grāmatas
varat iegādāties pie
lielākā grāmatu tirgotāja

„LATVIJAS GRĀMATA”

Rakstiet, zvaniem, un grāmatas
Jums piesūtīs pa pastu.
SIA "L. Grāmata"

Rīga, Elijas iela 17, LV-1050

Tālr. +371 67223294

Tālrunis +371 67227248

E-pasts: **lgramata@lgramata.lv**

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā
Cena - Ls 0,80 (1,15 eiro)
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu
● reklāmu 2 reizes, paredzēta
atlaide 10 % apmērā no
parastās cenas.
  - Atkārtotot vienu un to pašu
● reklāmu 3 reizes, - 15 % no
parastās cenas.
  - Atkārtotot vienu un to pašu
● reklāmu 4 reizes un vairāk,
- 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM:
● LS 0,40 (0,60 eiro) par 1
cm² ierāmējumā.
SĒRU SLUDINĀJUMS:
● LS 35,- (50 eiro)

Pasta adrese:
Ausekļa iela 14 - 2
Rīga, LV - 1010
Tālrunis + 371 67326761
Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:
Pirmdien – 9-17
Otrdien – 9-17
Piekdien – 9-15

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.
Izdevēji: Brīvās Latvijas izdevēju kopa (BLIK)

Redaktore: Līgita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija – Ausekļa iela 14-2,
Rīga, LV-1010 (Darba laiks P,O: 9-17, Pk.: 9-13)
Tālr. (redakcija) +371 67326761, +371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis "Straumēni",
Cathorpe Manor, Cathorpe, Leics.
LE17 6DF, England. Tālr. 01788823438, fakss
01788822441. Kārto visas sēru un citu sludinājumu
maksas; pieņem rietumu abonementus,
izņemot Vācijas un Zviedrijas.

Pārstāvniecība Anglijā:
Dz.Purmale, 34 Brook Road, Leicester LE5 2HE.
Tālr. 01162431322, fakss 01162433312.
e-pasts: dzidra.purmale@talktalk.net

Abonementa maksa, sākot ar
2014. gada 1. janvāri:
Lielbritānijā: 6 mēnešiem GBP 67 jeb 80 eiro; 12
mēnešiem GBP 128 jeb 149 eiro. Samaksu ar čeku,
PO vai naudā (ierakstītā sūtījumā) sūtīt laikraksta
administrācijai (adrese sk. augšā), uz vārdu Brīvā
Latvija. Maksājot Lielbritānijā par Latvijas gada
abonementu 49 eiro

Zviedrijā: 6 mēneši SEK 700 jeb 80 eiro; 12 mē-
neši SEK 1300 jeb 149 eiro. NAUDAS PĀRVEDUMI:
MI: LETTERNAS RIKSFÖRBUND I SVERIGE/BRĪVĀ
LATVIJA (Wallington 34, 5 tr, S-111
24, Stockholm, Plusgiro 11 47 46 - 1). Tālr. : +46
8214425. Administrācija: Vija Freimane, e-pasts:
freimanisv@yahoo.se, tālr. +46 8808815

Naudas pārvedumi Vācijā: 12 mēn. – 149 eiro;
6 mēn. – 80 eiro; BL konts Lettische Gemeinschaft,
Salzmannstr. 152, 48159 Münster. Postbank
Hamburg, BLZ 200 100 20, konts 271 751 204.
Adrese abonēšanas jautājumiem: Ivars Vētra,
Mittelstr. 3, D-35415 Pohlheim, tālr. +49 6004
2801, e-pasts: ivetra@web.de. Cita informācija
Nils Ebdens, Lettische Gemeinschaft in Deutsch-
chland e. V., Frankfurter Str. 54, D-35440 Linden,
tālr. +49 6403 940933, e-pasts: info@lk-v.de

Citas Eiropas zemēs: 6 mēnešiem 80 eiro;
12 mēnešiem 149 eiro. Naudas pārvedumi ar čeku
uz Brīvā Latvija (adrese kā augšā).

ASV un pārējās pasaules valstīs 6 mēnešiem
USD 110,-; 12 mēnešiem USD 205,-.

Latvijā: 6 mēnešiem Ls 20 (28 eiro), 12 mēne-
šiem Ls 34 (49 eiro).

Digitālā avīze - 49 eiro 12 mēnešiem
Latviešu organizāciju un privātie sludinājumi
maksā GBP 3 par 10 mm augstu viensējīgā platū-
mā aizņemtu telpu. Sēru sludinājumi (10,6 cm x
7 cm) GBP 45. Zviedrijā - SEK 500.

Komerčiālie sludinājumi €6 par 1 slejas cm.
Atlaides atkārtotām reklāmām.
Ar autora vārdu, inīcāliem vai segvārdu parak-
stītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī
redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem
nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publi-
kācijās minēto faktu precizitāti atbild autors.

BRĪVĀ LATVIJA
Latvian Weekly Newspaper
published by the Latvian Publishers Association,
Ausekļa iela 14-2, Rīga, LV-1010, Latvia.

Iespiests: SIA EVEKO, Rīgā

SPORTS SPORTS SPORTS

Latvijas Gada balva sportā 2013

Portāls DELFI sadarbībā ar "Latvijas Gada balva sportā 2013" organizētājiem - Latvijas Olimpisko komiteju un Igo Japiņa aģentūru - arī šogad rīko līdzjutēju balsojumu par gada populārāko sportistu un sportisti. "Latvijas Gada balvas sportā 2013" balsojums par 2013.gada populārāko sportistu/sportisti risinājās no 26. novembra līdz 26. decembrim. Līdzīgi kā pērn, arī šogad balsojums risinājās divos posmos. Pirmajā posmā balsojuma anketā bija iekļauti 12 Latvijā pazīstami sportisti un sportistes. Pirmajā posmā noskaidroti trīs populārākie sportisti, par kuriem balsoja otrā kārtā. 2013.gada Latvijas populārākā sportista vārds tika paziņots "Gada balvas sportā 2013" svinīgajā apbalvošanas ceremonijā 27. decembrī.

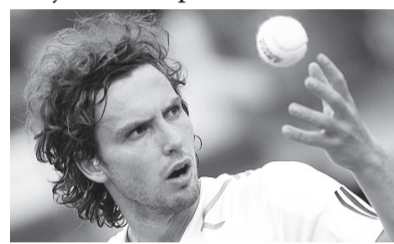
Pretendentus izvirzīja Latvijas Sporta federāciju padomes, Latvijas Olimpiskās komitejas, Latvijas Olimpiskās vienības pārstāvji, kā arī Latvijas sporta žurnālisti, sporta federācijas un citi nozares eksperti, bet uzvarētājus noteica žūrija.

Par 2013. gada Latvijas labākajiem sportistiem „Gada balva sportā” svinīgajā ceremonijā pasludināti skeletonists **Martins Dukurs** un cikstone **Anastasija Grigorjeva**. Dukurs pēc uzvarām 2010. un 2011. gadā šo balvu ieguvis trešo reizi karjērā, bet Grigorjeva pie šādas atzinības tikusi pirmoreiz. Dukurs ir pēdējo gadu pasaules labākais skeletonists, kuš kopš 2010. gada kļuvis par četrkārtēju Pasaules kausa ieguvēju, div-

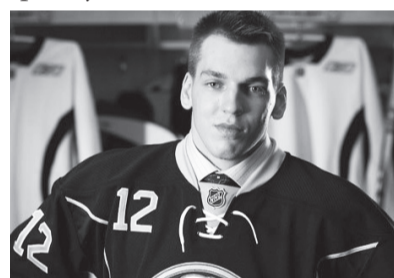
kārtēju pasaules un četrkārtēju Eiropas čempionu, kā arī Vankuveras Olimpisko spēļu sudraba medaļnieku. Grigorjeva kopš pērnā gada Londonas Olimpiādas nav zaudējusi nevienā cīņā. Martā Tbilisi Latvijas cikstone otro reizi karjērā kļuva par Eiropas čempioni.

Līdzjutēju balsojumā par Latvija populārāko sportistu uzvarēja **Ernests Gulbis**. Viņš balsojuma otrajā kārtā pārspēja orientieristu Edgaru Bertuku un rallijkrosa čempionu Reini Nitišu.

***

Latvijas uzlecošā zvaigzne 2013. gadā bija hokejists **Zemgus Girgensons**. 19 gadu vecumā jau ar savu pirmo mēģinājumu iekļuva NHL kluba Bufalo Sabres galvenajā komandā, uzreiz nostiprinājās pamatsastāvā un tiek uzskatīts par vienu no tās labākajiem spēlētājiem.

***

Par Latvijas gada labāko treneri nosauca **Daini Dukuru**. Viņš gādāja par Latvijas skeletonistu absolūtu dominanci pasaulē. Mar-

tina Dukura pirmā vieta Pasaules un Eiropas meistarsacīkstēs, kā arī uzvara Pasaules kausa izcīņās kopvērtējumā, un Tomasa Dukura trešā vieta Eiropas meistarsacīkstēs un otrā vieta PK kopvērtējumā ir nepārprotams pierādījums.

***

Par mūža ieguldījumu apbalvots basketbola treneris **Imants Pļaviņš**. Šajā nominācijā balvas ieguvējs jau bija zināms iepriekš.

***

Par gada sporta skolotāju atzina **Evitu Auniņu no Liepājas 8. vidusskolas**. Viņa skolā strādā kopš 2001.gada, organizē sporta spēļu turnīrus un citus interesantus sarīkojumus.

***

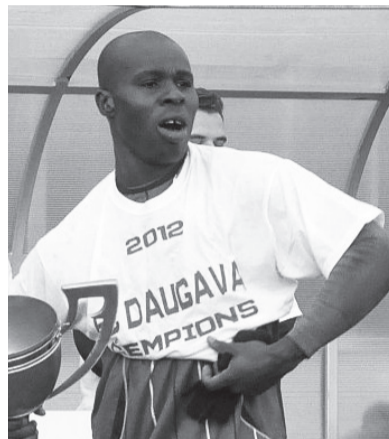
Balvu "Par cīņas gribu" saņēma basketbolists **Kaspars Vecvargs**. Viņš Eiropas U-20 meistarsacīkstēs piektajā spēlē salauza labās ("spēlējamās") rokas pirkstu. Komandas kapteinis atteicās iz-

stāties no turnīra un pēc dažu dienu pauzes, piesaitējis laužo pirkstu pie veselā, atgriezās laukumā, ceturtdaļfinālā guva 25 punktus, palīdzot dramatiskā cīņā pārspēt Melnkalni un iedvesmojot vienību sudraba medaļām.

***

Balvu "Par godīgu spēli" ieguva nigēriešu futbolists **Stenlijs Ibe**. Viņš pirmais uzdrošinājās atklāti runāt par totalizatora problēmu Latvijas futbolā, iekustinot risinājumu meklējumus šajā visam sportam sāpīgajā jautājumā.

***

Plūdmales volejbolisti **Aleksandrs Samoilovs** un **Jānis Šmēdiņš** ieguvi balvu nominācijā "Labākā Latvijas komanda individuālajos sporta veidos". Šis duets ir pirmajā vietā FIVB (Starptautiskās Volejbola federācijas) pasaules rangā, izcīnīja otro vietu Eiropas meistarsacīkstēs un vairākas godalgotas vietas Grand Slam posmos.

***

Latvijas Paraolimpiskās komitejas speciālbalvu ieguva **Aigars Apinis**. Viņa sasniegumi pērn: pasaules čempions lodes grūšanā un bronzas medaļas laureāts diska mešanā meistarsacīkstēs Lionā, Francijā.

SĒRAS

Mūžībā aizsaukta mūsu miļā māte,
vecmāte, vecvecmāte

**ELZA GOPPERŠ,
dzim. SKRASTIŅŠ**

Dzimusi Smiltēnē 1915. gada 1. janvārī,
mirusi Stokholmā 2013. gada 11. decembrī

Dziļās sēras
meita **Liene** ar ģimeni
dēls **Kārlis** ar ģimeni

Bēres 2014. gada 10. janvārī plkst. 10.30 Boo Baznīcā

Balvu par paraugu Latvijas sportā ieguva bijusī kamanīņu braucēja **Ingrīda Amantova**. 1980. gada Olimpiskajās spēlēs viņa izcīnīja bronzas medaļu. Pēc profesionālās sportistes gaitām Amantova strādājusi par skolotāju Rīgas 69. vidusskolā un arī par bērnu audzinātāju, kā arī vadījusi Latvijas bērnu un jaunatnes speciālizēto Kamanīņu sporta skolu.

***

Labākais Latvijas tehnisko sporta veidu sportists 2013. gadā bijis **Matīss Karro**, izcīnījis 16. vietu pasaules meistarsacīkstēs motokrosā MX1 klasē.

***

Labākā komanda - Latvijas U-20 vīriešu basketbola izlase. Par šīgada labāko Latvijas sporta spēļu komandu tika pasludināta Latvijas U-20 vīriešu basketbola izlase, kas šovasar Eiropas meistarsacīkstēs Igaunijā izcīnīja otro vietu. Latvijas izlase turnīra finālā ar 60:67 zaudēja Itālijai. Šī bija otrā reize valsts basketbola vēsturē, kad Latvijas izlase spēlējusi Eiropas meistarsacīkšu finālā.

P. Karlsons

PAZIŅOJUMI

LATVIJA

Rīgas evaņģēliskās draudzes turpmākie dievkalpojumi 12. janvārī, 9. februārī un 9. martā plkst. 16.

ANGLIJA

DVF Koventrijas nodaļas valde 2014. gada 12. janvārī plkst. 15 Mūsmājās sasauca gadskārtējo nodaļas pilnsapulci. Biedri aicināti ierasties kuplā skaitā. Nodaļas valde.

***

Grupas INSTRUMENTI koncerti Lielbritānijā:

Londonā, Hoxton Square Bars and Kitchen, 2-4 Hoxton Square, London N1 6NU, 29. janvārī no 20 - 23 vakarā.

Bostonā, Blackfriars Theatre and Arts Centre, Spain Lane, Boston PE21 6HP, 30. janvārī

Pateicība

Brīvās Latvijas izdevēji un redakcija no sirds pateicas Latviešu e. lut. Baznīcai Vācijā par ziedojumu avīzei! Lai sekmējas mūsu kopīgais darbs!

plkst. 19.30. Ieejas maksa € 10.
Tālr.: 01205 363108.

***

Nākamā Londonas vanadžu kopas sanākums būs pirmdien, 6. janvārī (DVF namā, 72 Queensborough Terrace, W1 3SH), kad dienas kārtībā būs jaunas valdes vēlēšanas. Visas vanadznes, kā arī viešņas būs sirsnīgi gaidītas. Sāksim Jauno gadu ar drošu soli!

***

VĀCIJA
DIEVKALPOJUMI

Eslingenā, Dienvidu baznīcā, Suedkirche, Spitalsteige 3, svētdien, 12. janvārī, plkst. 15 paredzēts Jaungada dievkalpojums ar dievgaldu. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos draudzes vakars ar kafijas galdu.

Memmingenā, Kristus baznīcā, Albert Schweizer Str. 19, svētdien, 19. janvārī, plkst. 11.15 būs Jaungada dievkalpojums. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos kafijas galds draudzes namā.